Proletari din toate țările, unițivă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XXII - Nr. 1028 — EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ — Vineri 6 februarie 1970 — 4 pagini 25 bani

ELEVUL ȘI ȘTIINȚA

Discuție cu
acad. MILTIADE FILIPESCU

PROSPECȚIUNI ÎN ADÎNCURILE PERSONALITĂȚII UMANE

La întrebarea „Care sînt perspectivele resurselor geologice de energie ale globului pămîntesc, în raport cu explozia demografică contemporană ?", acad. prof. **Miltiade Filipescu** ne-a răspuns : „Tot atît de inepuizabile ca și resursele gîndirii și forțele de creație umană". Astfel, coordonatele discuției noastre s-au conturat cu claritate de la început.

— Profilul geologului capătă, în contextul actualelor căutări de resurse de energie, noi dimensiuni — consideră interlocutorul nostru. La trăsăturile clasice ale acestei profesii, care solicită deosebite calități de caracter — dîrzenie, perseverență, rezistență fizică, intuiție științifică — fizică, chimie, biologie și, bineînțeles, geologie. Se poate surprinde în această mutație, o reflectare a faptului că și în domeniul nostru, ca și în alte domenii, au apărut în ultimele decenii științe interdisciplinare : geofizica, geochimia, biochimia etc. Ca să nu mai vorbim despre faptul că geologului i se cere să mînuiască o aparatură electronică de înaltă tehnicitate, să utilizeze radioactivitatea în scopul determinării vîrstei formațiunilor geologice etc.

— Precizările dv. sînt, după cîte înțelegem, o pledoarie pentru îmbrățișarea de către tineri a meseriei de geolog, cît și o conturare a modalităților de transmitere a cunoștințelor de geologie în școala de cultură generală.

— Exact. Pentru a vă ajuta să înțelegeți mai bine situația, am să mă refer mai întîi la o etapă, în sfîrșit, depășită. După cum se știe, pînă de curînd geologia era o adevărată cenușăreasă printre disciplinele învățămîntului de cultură generală ; i se refuza chiar și un loc cît de mic în concertul celorlalte materii de învățămînt. Această greșeală, astfel o văd eu cel puțin, a fost în prezent reparată și geologia se studiază din nou ca disciplină independentă în clasa terminală a liceului. Cred că ponderea ei în ansamblul studiului poate fi îmbunătățită în perspectiva definitivării planului de învățămînt al liceului cu mai multe secții. Dar aici vreau să mă refer exclusiv la modalitățile de abordare a studiului geologiei. Așa cum am mai afirmat, ea este o disciplină de sinteză. Din acest punct de vedere apare cît se poate de judicioasă amplasarea ei în ultima clasă a liceului, adică acolo unde studiul problemelor de geologie poate fi abordat după ce s-au studiat fizica, chimia, biologia etc.

Totul depinde acum de modul cum vor fi predate cunoștințele respective. Există, după părerea mea, toate posibilitățile de a li se explica elevilor multiplele și interesantele fenomene ce s-au petrecut și se petrec și astăzi pe fundul mărilor și oceanelor, ca erupțiuni vulcanice submarine, însoțite de transformarea cenușilor vulcanice acumulate pe aceste funduri sub acțiunea bacteriilor, radiolarilor, diatomeelor, punîndu-se în libertate enorme cantități de fier, mangan, siliciu, aluminiu, așa cum au fost depuse în trecut zăcămintele de mangan din Caucaz, acelea de bauxită din Ungaria sau acelea de siliciu din Carpații Orientali. Înarmați cu bogate cunoștințe de fizică, chimie, biochimie, elevii își vor da foarte ușor seama cît de complexă este viața scoarței terestre, cît de strîns s-au împletit fenomenele biologice, fizice, chimice etc. în transformările care au avut loc de-a lungul erelor geologice. În același timp elevii vor dobîndi perspectiva viitoarelor descoperiri la care pot duce cercetările științifice bazate pe punerea în evidență a unor legături încă nebănuite între fenomenele biologice, fizice, chimice și geologice care în ultima instanță pot determina găsirea unor noi și uriașe resurse de materii prime și de energie pentru omenire.

Dacă însă studiul geologiei va fi orientat spre elemente privind aproape exclusiv istoria acestei științe, pe însușirea prin simpla memorare a unor denumiri din sfera geologiei așa cum din păcate par a se petrece lucrurile, elevii vor fi cu greu atrași spre pătrunderea tainelor științelor geologice.

(Continuare în pag. a 4-a)

Lecție de geografie la Școala generală de 10 ani din comuna Sînpaul, județul Mureș

Audiența acțiunilor educative

Se știe că toate școlile plasează în centrul preocupărilor lor sarcinile muncii educative, convinse de însemnătatea rolului acestora. Profesorii — am remarcat nu numai observîndu-le activitatea în școală, dar și ascultîndu-i cu ocazia unor dezbateri teoretice pe teme educative — sînt capabili să enumere o mulțime de acțiuni pe care le consideră potrivite a fi organizate în scopuri formative și care, în fond, chiar este bine să fie organizate. Dar condiția principală a succesului muncii educative nu stă nici în numărul și nici în varietatea acțiunilor. Această condiție o reprezintă eficiența acțiunilor, măsura în care aplicarea lor concretă slujește efectiv scopului propus. Or, se întîmplă adesea ca acțiunile cu caracter educativ să rămînă doar activități în sine, lipsite de finalitate, întreaga atenție concentrîndu-se asupra desfășurării lor exterioare și ignorîndu-se măsura în care ele dau sau nu randament. Fără a avea în masa elevilor efectul scontat, fără să-și onoreze funcția prin modificări perceptibile în conduita acestora, ele ajung doar să umple filele unor dări de seamă și spațiul unor ședințe.

Aceste idei au fost puse clar în evidență în cadrul unei discuții pe care am purtat-o cu cîțiva dintre profesorii Liceului „Al. Sahia" din București.

La început, discuția noastră a atins probleme privind diversitatea și capacitatea de cuprindere a acțiunilor educative inițiate de corpul profesoral. Am putut constata că în această direcție la Liceul „Al. Sahia" se desfășoară o muncă prodigioasă. Profesorul **Dumitru Pop**, director adjunct, care răspunde de problemele tineretului, ne-a prezentat un plan consistent de acțiuni, care nu scapă din vedere nici unul din obiectivele importante ale educației comuniste. În școală funcționează un cerc de „informare politică", și un altul în care se dezbat probleme de etică. Se organizează audiții muzicale, conferințe privind istoria culturii și civilizației, vizite la muzee, vizionări de spectacole etc.

Profesoara **Silvia Holban**, diriginta la clasa a XI-a „A", ne-a vorbit despre unele măsuri educative luate de ea personal. Ne-a relatat, de pildă, despre „mesele rotunde" organizate cu părinții — o acțiune originală și interesantă, în cadrul căreia diriginta, asistată de un medic și de un psiholog sau un sociolog, a purtat discuții cu grupuri restrînse de părinți pe diferite teme cum ar fi „Autoritatea tutelară", „Supravegherea studiului individual al elevilor", „Igiena școlară" etc. Profesoara **Elisabeta Ionescu** ne-a informat că, pentru a cultiva gustul estetic al tinerilor, a organizat lecții la Muzeul de artă. Și alți profesori au avut inițiative care nu pot fi caracterizate decît pozitiv.

Cum spuneam însă mai sus, nu bogăția și varietatea acțiunilor educative garantează succesul lor. I-am solicitat de aceea pe interlocutorii noștri să încerce și o analiză a efectelor pe care le au strădaniile lor pedagogice, rugîndu-i totodată să indice principalii factori care condiționează randamentul acestora.

Căutînd să ne răspundă, ei au recunoscut cu sinceritate că actele educative, oricît de bogate și de diverse, nu pot asigura prin ele însele realizarea intențiilor profesorilor. La o analiză atentă a ieșit în evidență faptul că acesta depinde de elemente mult mai subtile și mai complexe.

Așa cum arăta prof. **Vladimir Capmare**, director adjunct al școlii, unul din elementele fundamentale de care depinde reușita profesorului îl constituie realismul concepției sale asupra activității educative. „Profesorul — ne-a spus prof. Capmare — trebuie să aibă în vedere că nu are de-a face cu elevi și cu clase ideale, imaginare, ci cu individualități precise, cu psihologii concrete și bine determinate. Eroarea pe care o fac adesea unii dintre noi este tocmai aceea de a-i trata pe elevi ca pe niște entități umane ideale, cărora li se potrivesc toate paragrafele dintr-un manual de pedagogie. Dar noi avem obligația să reflectăm, înainte de a întreprinde o acțiune cu valențe educative, la măsura în care aceasta o să «prindă» sau nu în cazul lor. Ca să mă fac mai bine înțeles am să mă refer la următorul exemplu. În cadrul unei tabere organizate în vacanța de iarnă la Bușteni, figurau în programul primelor zile o vizită la Castelul Peleș și o excursie în munți. Profesorii intenționau să-i ducă pe elevi mai întîi la Castel.

OCT. BUZESCU

(Continuare în pag. a 4-a)

NOUL REGULAMENT AL ȘCOLILOR GENERALE

Recent, Ministerul Învățămîntului a difuzat în școli, pentru a fi pus în aplicare, un nou Regulament al școlilor generale.

Elaborat pe baza prevederilor Legii privind învățămîntul în Republica Socialistă România și cu consultarea largă a inspectoratelor școlare, a directorilor de școli și a personalului didactic, noul regulament are menirea să contribuie la îmbunătățirea continuă a activității din școlile generale. Ținînd seama de scopul și sarcinile învățămîntului obligatoriu de cultură generală, **regulamentul prevede criteriile de înființare, organizare și funcționare a școlii generale de 10 ani** — cursuri de zi, învățămînt seral și fără frecvență și cu program special — **evidența, înscrierea, transferarea, drepturile și îndatoririle elevilor.** De asemenea, **în regulament sînt prevăzute principalele sarcini ale personalului didactic de conducere, de predare și tehnico-administrativ.** Ultima parte cuprinde reglementări referitoare la **păstrarea și eliberarea actelor de studii**, la **mijloacele didactico-materiale ale școlii**, la **condițiile de muncă și de viață ale elevilor**, la **comitetul de părinți** și la alte probleme privind bunul mers al școlii.

Ce aduce nou actualul regulament? Mai întîi, **noile reglementări asigură un cadru corespunzător organizării și dezvoltării școlii generale de 10 ani, ținînd seama de condițiile concrete din fiecare localitate** și de experiența acumulată pînă în prezent în această direcție. Se prevede astfel că, în funcție de populația școlară din circumscripție și de numărul de elevi pentru fiecare clasă, pot să ia ființă și să funcționeze școli generale cu clasele I—X, I—VIII sau I—IV.

Pentru asigurarea pregătirii practice a elevilor și pentru orientarea școlară și profesională a acestora, regulamentul prevede posibilitatea funcționării claselor a IX și a X-a în cadrul învățămîntului profesional și tehnic. De asemenea, se arată că elevii care au promovat clasele a IX-a și a X-a pot continua studiile în anii II sau III ai liceelor de cultură generală, în urma promovării examenelor de diferență prevăzute în regulament.

Avîndu-se în vedere numeroasele propuneri făcute de cadrele didactice și de părinți, s-a prevăzut ca instruirea și educarea elevilor în școala generală să se realizeze în clase mixte sau în clase separate de băieți și fete.

Regulamentul cuprinde, de asemenea, și unele elemente noi referitoare la elevi. Astfel, se stabilesc mai precis îndatoririle școlii și ale părinților cu privire la școlarizarea tuturor copiilor pînă la absolvirea școlii generale de 10 ani. Pentru elevii din clasele V-X care au depășit cu 3 ani vîrsta clasei respective, precum și pentru cei care au împlinit vîrsta de 16 ani și se angajează în muncă fără să fi absolvit școala generală, se prevede obligația să-și continue studiile prin învățămîntul seral sau fără frecvență.

Totodată regulamentul precizează cu claritate drepturile, îndatoririle și recompensele elevilor, în vederea mobilizării acestora pentru obținerea unor rezultate și mai bune la învățătură și formarea unei discipline conștiente. Pentru obținerea premiului I, al II-lea și al III-lea, elevii trebuie să aibă media anuală cel puțin 8, iar la purtare media 10.

În ceea ce privește activitatea instructiv-educativă, regulamentul stabilește structura anului școlar, necesitatea respectării de către personalul didactic a planurilor de învățămînt, a programelor școlare și folosirea numai a manualelor școlare aprobate de Ministerul Învățămîntului. Sînt precizate criteriile de organizare a muncii în școală și în afară de școală. Regulamentul arată că planul de muncă anual și planurile de muncă trimestriale, întocmite pe baza rezultatelor activității instructiv-educative din școli din etapa anterioară și a sarcinilor noi ce decurg din documentele de partid și de stat, se discută și se aprobă de consiliile profesorale. Aceasta obligă atît conducerile școlilor cît și personalul didactic să analizeze cu spirit de răspundere rezultatele obținute în muncă și să stabilească sarcini concrete pentru pregătirea temeinică a elevilor, pentru educarea politico-ideologică și patriotică a acestora.

Urmărind cunoașterea permanentă de către cadrele didactice a nivelului pregătirii elevilor și stimularea acestora în vederea însușirii temeinice a cunoștințelor, regulamentul prevede volumul temelor care se dau elevilor pentru a fi efectuate acasă, frecvența notelor la examinările orale, precum și tezele trimestriale la fiecare clasă. Se precizează că elevii din clasele a IX-a și a X-a dau teze trimestriale la limba și literatura română, la limba modernă, matematică, fizică și chimie. La clasele cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare se dă teză și la limba și literatura maternă.

Regulamentul stabilește modul în care se încheie situația școlară trimestrială și anuală a elevilor și subliniază faptul că în școala generală nu se aprobă, de regulă, reexaminări.

În regulament se arată că **activitatea în afară de clasă și extrașcolară**, ca parte integrantă a sistemului muncii instructiv-educative, la care elevii participă facultativ, la alegerea lor, este organizată și se desfășoară prin Organizația pionierilor și U.T.C., cu sprijinul cadrelor didactice, pe baza unui program comun de activitate discutat și definitivat în consiliul profesoral. Activitatea în afară de

ION FITICA
director general adjunct în Ministerul Învățămîntului

(Continuare în pag. a 3-a)

Conferințele sindicatelor — valoros forum de dezbatere a problemelor majore ale școlii

Lucrările plenarei Comitetului Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură, analiza în cadrul acestor lucrări a activității actuale și de perspectivă a organelor și organizațiilor sindicale din școli — efectuată în lumina programului de dezvoltare a învățămîntului stabilit de cel de al X-lea Congres al P.C.R. — au relevat, ca direcții principale de acțiune, perfecționarea profesională a personalului didactic și mobilizarea acestuia în vederea desfășurării unei susținute munci de formare a tineretului școlar. Recent, în adunările și conferințele de dări de seamă și alegeri ale organizațiilor sindicale din instituțiile școlare, oamenii muncii din învățămînt au dezbătut pe larg sarcinile care le revin în acest domeniu.

Varietatea și eficiența acțiunilor de informare și documentare științifică a ocupat locul central în discuții

Participanții la adunările și la conferințele de dări de seamă și alegeri au apreciat inițiativele unor birouri ale grupelor sindicale din școli și ale unor comitete ale sindicatelor care au organizat cicluri de conferințe, lectorate, mese rotunde, simpozioane, schimburi de experiență, invitînd specialiști și cadre didactice de prestigiu, cu bogată experiență didactică, să prezinte aspecte actuale ale modernizării învățămîntului, ale orientării școlare și profesionale, ale muncii educative. Pozitiv este faptul că, în ultima vreme, asemenea manifestări au fost organizate nu numai de sindicate care au o anumită tradiție în această privință — ca de pildă cele din Brașov, Craiova, Timișoara, Cluj, Oradea, Ploiești, București — ci și de alte sindicate din localități mai mici, cum sînt cele din Bîrlad, Tg. Jiu, Bistrița, Caracal, Periam, Alexandria, Fălticeni. Deși dispuneau de posibilități mai reduse în ceea ce privește mobilizarea unor specialiști, acestea au reușit totuși să organizeze acțiuni apreciate de învățători și profesori.

În alte locuri, însă, oamenii școlii au adresat pe drept cuvînt critici unor birouri ale grupelor sindicale și chiar unor comitete ale sindicatelor care nu au luat măsuri corespunzătoare pentru generalizarea procedeelor și mijloacelor înaintate de muncă și nu și-au stabilit obiective suficient de concrete în activitatea de informare și documentare a cadrelor didactice, continuînd, de aceea, să folosească în această activitate metode neeficiente. Așa stau lucrurile, de exemplu, la Miercurea Ciuc, la Alba Iulia, la Piatra Neamț etc. Numeroși participanți la discuții au subliniat cu tărie faptul că organele și organizațiile sindicale din învățămînt au datoria să pună în centrul activității lor stimularea interesului și pasiunii cadrelor didactice pentru studiul continuu, pentru o pregătire multilaterală, să acționeze permanent pentru extinderea unor forme cît mai eficiente de informare și documentare a cadrelor didactice, desfășurate în mod diferențiat, în funcție de cerințe.

De asemenea în adunările de dări de seamă și alegeri au fost criticate cadrele didactice care nu manifestă suficient interes pentru cursurile de informare științifică, nu participă la activitățile pregătitoare în vederea obținerii gradelor didactice sau la acțiunile metodice. În cele mai multe dintre hotărîrile adoptate cu prilejul conferințelor este înscrisă, la loc de frunte, obligația organelor și organizațiilor sindicale din învățămîntul de cultură generală de a iniția, împreună cu inspectoratele școlare acțiuni variate în sprijinul ridicării nivelului profesional și de a mobiliza toate cadrele didactice să participe intens la aceste acțiuni.

Numeroase conferințe ale sindicatelor din învățămînt au salutat inițiativa luată de Biroul executiv al Uniunii de ramură privind organizarea Simpozionului național cu tema „Rolul și locul educatorului în procesul de modernizare a învățămîntului ; sporirea contribuției sindicatelor din învățămîntul de cultură generală în perfecționarea profesională a cadrelor didactice", socotind că acest simpozion va aduce o contribuție importantă la informarea și perfecționarea profesională a cadrelor didactice, la atragerea lor în munca de cercetare științifică. Așa cum s-a arătat în cadrul conferințelor, în județele Dolj, Timiș, Satu-Mare, Brașov, Iași, Suceava, Cluj, Vîlcea, Brăila, Bistrița-Năsăud și Arges au fost constituite, mai ales în perioada care a urmat plenarei Comitetului Uniunii, comisii județene de organizare a simpozionului. Directorii de școli și organizatorii grupelor sindicale din școli au fost informați despre rolul și scopul acestei acțiuni, s-a multiplicat și s-a difuzat în rîndul cadrelor didactice tematica orientativă a simpozionului și s-au stabilit măsuri menite să ducă la desfășurarea, în cele mai bune condiții, a fazei județene a acestei manifestări. Acolo unde nu s-au constituit încă asemenea comisii cadrele didactice au cerut ca ele să ia ființă neîntîrziat și să se stabilească măsuri concrete pentru buna pregătire a simpozionului.

S-a afirmat necesitatea de a consolida frontul comun al întregului corp didactic în munca de educare

La unele conferințe de dări de seamă și alegeri, cum sînt cele din Craiova, Timișoara, Iași, Pașcani, discuțiile s-au referit amplu la necesitatea de a se spori eficiența muncii educative prin organizarea unui front comun al întregului corp didactic și s-a combătut tendința de a face răspunzătoare, pe plan educativ, numai unele cadre didactice cu sarcini speciale, întrucît formarea tinerei generații este o sarcină ce aparține întregului colectiv didactic. Participanții au cerut organelor și organizațiilor sindicale din școli să antreneze în mai mare măsură pe învățători și profesori în acțiunea de cultivare la elevi a dragostei pentru munca fizică, pentru activitatea productivă, să realizeze o mai strînsă colaborare cu familia și sindicatele din întreprinderi pe linia orientării școlare și profesionale, să intensifice propaganda pedagogică în rîndul părinților.

De exemplul personal al educatorului, de ținuta și comportarea lui nu s-a vorbit atît cît ar fi fost de așteptat

Rolul important pe care-l are exemplul personal al cadrelor didactice în educarea elevilor n-a fost însă suficient subliniat. Desigur, este de netăgăduit că majoritatea covîrșitoare a cadrelor didactice depune toată energia, pasiunea, priceperea și responsabilitatea pentru pregătirea schimbului de mîine, are o comportare demnă în școală, în societate și în familie, dă dovadă de principialitate și corectitudine. Nu credem însă că pot fi trecute cu vederea carențele în comportarea unor educatori, chiar dacă sînt rare, pentru că ele pot umbri rezultatele pozitive ale unui întreg colectiv. În ultimul timp a crescut intrucîtva numărul cadrelor

NICOLAE BURCEA și VASILE VLAD
membri în Biroul executiv al Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură

(Continuare în pag. a 4-a)

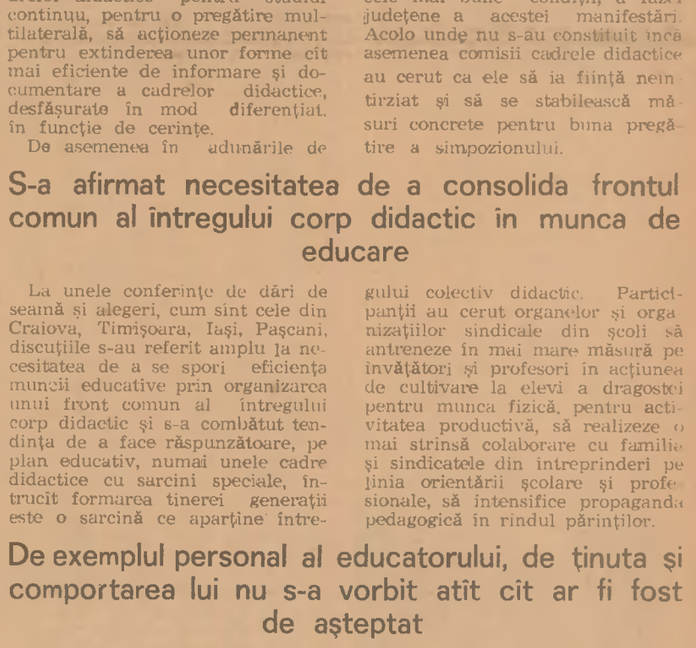

Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Capitală a fost dotat cu un aparat modern denumit „Tabla muzicală electronică". Noutatea constă în posibilitatea redării vizual și auditiv a notelor muzicale înscrise pe portativ

CENTENARUL NAȘTERII LUI V. I. LENIN

La școala în care a învățat Ilici

Sînt, în Uniunea Sovietică, numeroase locuri istorice, muzee și case memoriale legate de amintirea celui care a fost creatorul primului stat socialist din lume. Poporul sovietic păstrează cu pietate tot ceea ce amintește de marele Lenin și dragostea purtată față de viața și opera sa capătă, în acest an al centenarului nașterii lui, o nouă semnificație.

Vizitînd nu de mult orașul unde s-a născut și a copilărit Vladimir Ulianov, o adîncă emoție ne-a cuprins atunci cînd am cunoscut, între alte locuri istorice legate de numele său, școala unde a studiat: clădirea albă, cu două etaje, pe a cărei fațadă principală este prinsă o placă memorială ce vestește vizitatorului că aici, între anii 1879 și 1887, a învățat Vladimir Ilici Ulianov-Lenin. Pînă la Revoluția din Octombrie, în această clădire, construită în 1809, s-a aflat gimnaziul clasic de băieți din Simbirsk. Acum, ea adăpostește Școala medie de cultură generală muncitorească politehnică, cu instruire în producție, care poartă numele lui V. I. Lenin.

În școală s-a adunat cu multă atenție tot ce se leagă de amintirea marelui Lenin. În vestibul de la intrare este amplasată o impresionantă sculptură de marmură — „Lenin la gimnaziu", lucrată de V. E. Țigalia. Cîteva standuri înfățișează, în fotografii și în alte exponate, locurile pe care le-a marcat, în orașul Ulianovsk, prezența lui Lenin. Pe o placă intitulată „Ei au învățat în școala noastră" remarcăm, alături de portretul lui Vladimir Ilici, portretele fraților săi Alexandr Ilici și Dmitri Ilici, ale lui I. V. Iakovlev, cărturar iluminist ridicat din rîndurile poporului ciuvaș, P. V. Filatov, renumit savant oftalmolog, D. M. Sadovnikov, autorul cunoscutului cîntec despre Volga „De pe insulă în larg", Z. P. Soloviev, organizatorul taberei de pionieri „Artek" din Crimeea, N. P. Briuhanov, primul comisar al poporului la finanțe al primului stat socialist, M. N. Bogdanov, geograf și biolog rus și alții.

În clasa-muzeu, situată la etajul al II-lea, mobilierul, restaurat sub toate aspectele, arată exact așa cum a fost în anii de școală ai lui Vladimir Ilici. Treizeci de bănci de stejar, catedra, scaunul profesorului, tabla — toate sînt ca atunci. În primul rînd de bănci, pe locul al cincilea de la fereastră, este o tăblită pe care scrie: „Aici a stat Vladimir Ulianov pe cînd era elev în clasa a VII-a". În fiecare an, în luna octombrie, noii pionieri, ca și noii membri ai Comsomolului. Tot aici elevii depun jurămîntul prin care se leagă să învețe și să muncească după exemplul lui Lenin.

Se poate spune pe bună dreptate că munca a intrat în viața școlii. Toți elevii și-au însușit îndemnul lui Vladimir Ilici: „Numai în muncă împreună cu muncitorii și țăranii puteți să deveniți adevărați comuniști". Munca a devenit pentru ei o necesitate vitală. Întreg colectivul școlii înfăptuiește cu pasiune ideea leninistă despre îmbinarea învățămîntului teoretic cu activitatea practică. În școală există ateliere de tîmplărie și lemnărie, cabinete de conducere auto, cabinete de electrotehnică, o secție de lucru manual. De asemenea, elevii desfășoară săptămînal activități practice la uzina „Contactor" din oraș.

La 22 aprilie, ziua nașterii lui Lenin, cei mai buni elevi și cele mai bune colective de clase sînt trecuți în cartea de onoare, intitulată „Pentru cinstea școlii". La adunările și serile din incinta școlii sînt invitați veterani revoluționari, comuniști care l-au cunoscut personal pe Lenin și care povestesc amintiri despre diversele episoade din viața lui. De asemenea, sosesc adesea la școală, ca invitați ai elevilor, poeți și scriitori, compozitori, artiști. Mulți din ei dăruiesc școlii unele din cele mai bune opere ale lor.

Aceste daruri, ca și documentele despre viața și activitatea lui V. I. Lenin, sînt păstrate în sala de expoziții. Aici sînt adunate fotografii și documente care vorbesc despre anii de gimnaziu ai lui V. I. Lenin. Cataloagele, listele de onoare, diplomele, caracterizările primite de Vladimir Ilici după terminarea gimnaziului arată că „întrutotul, continuu sîrguincios, talentat și ordonat, Ulianov a fost în toate clasele primul școlar, iar la terminarea cursului a fost decorat cu medalia de aur, ca cel mai capabil și inteligent". Documentele din expoziție vorbesc despre extraordinara dragoste de muncă și despre strălucitele succese dobîndite în studiu de V. I. Lenin care, așa cum scria în amintirile sale sora lui, Ana Ilinicina, „a fost într-adevăr mîndria și fala gimnaziului". Într-una din vitrine se poate vedea copia medaliei de aur primite de Lenin la terminarea gimnaziului. Tot aici sînt expuse manuale din vremea cînd a învățat Lenin, cărți din biblioteca gimnaziului, aparate din cabinetul de fizică al acestuia, în care a lucrat și Lenin. Intîlnim în această sală și daruri primite de școală din diverse părți ale Uniunii Sovietice, ca și din străinătate, foto-copii după manuscrisele lui Lenin etc.

În școală există un „Sfat al elevilor" care se ocupă de studierea vieții și activității lui Lenin, de păstrarea cu sfințenie a locurilor ce amintesc de el. Elevii respectivi întrețin o largă corespondență cu vechi bolșevici, cu elevi din toată Uniunea Sovietică și de peste hotare.

Școala care poartă numele lui V. I. Lenin este vizitată în fiecare an de peste 150 000 de elevi, cărora le servesc drept ghizi colegii lor din Ulianovsk. Toți cei care pășesc pragul școlii lasă emoționante însemnări în cartea de impresii. Colectivul școlii păstrează cu multă grijă tot ce se leagă de studiile gimnaziale ale lui Lenin, fac larg cunoscute tuturor vizitatorilor documentele și materialele despre Vladimir Ilici.

Nu departe de școală se află un loc de unde se deschide o largă perspectivă asupra ținuturilor de dincolo de Volga. Liceanul Ulianov venea adesea aici să urmărească cu privirea cursul maiestuos al fluviului, unduirea domoală a colinelor ce-l însoțesc. Acest colț de peisaj tipic rusesc simboliza pentru el întinderile nesfîrșite ale patriei. De cîte ori nu și-a amintit mai tîrziu, în anii lungi ai emigrației, cu o adîncă nostalgie, de aceste locuri natale ce-i erau atît de dragi!

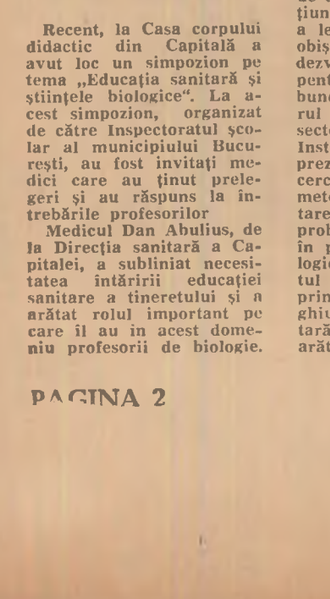

STELIAN POPESCU
muzeograf la Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România

Proiecție cinematografică în cabinetul audio-vizual

FILMUL ȘI FILMOTECA DIDACTICĂ

În ultimii ani a crescut în mod susținut preocuparea pentru realizarea filmelor didactice care se încadrează în lecțiile de transmitere a cunoștințelor noi, acestea constituind un material didactic deosebit de eficient. Pînă în prezent s-au realizat peste 80 de asemenea filme didactice, acoperind principalele discipline prevăzute în planul de învățămînt al școlii de cultură generală. Numai în anul 1969 — de exemplu — au fost realizate 35 de filme didactice. Atenția a fost îndreptată spre disciplinele de bază, din cadrul cărora au fost alese, în primul rînd, problemele care prezintă greutăți în predarea prin alte mijloace de învățămînt.

Pentru a permite cadrelor didactice să se orienteze în tematica acestor filme și să cunoască modalitățile de utilizare a lor într-un complex didactic, ne propunem să facem o succintă trecere în revistă a acestora.

BIOLOGIE

În ultimul an au fost realizate 12 filme pentru această disciplină, abordîndu-se o gamă largă de probleme din domeniul **fiziologiei vegetale** (creșterea și dezvoltarea plantelor, circulația sevei brute și elaborate, forme interesante de nutriție, polenizarea la angiosperme, morfogeneza fructului la „Rozaceae"), **fiziologiei animale** (digestia), **citologiei** (celula vegetală, micro și macrosporogeneza, metabolismul), **ecologiei** (planta în natură, solul — unele proprietăți morfologice și de structură), **biologiei generale** (biocenoze alpine). O bună parte din filmele de biologie realizate pînă în prezent au fost astfel concepute încît formează un **ciclu.** În felul acesta se asigură înțelegerea de către elevi a unității ce există între structură și funcție, caracteristică esențială a lumii vii. Prin imagini intuitive sînt prezentate principalele corelații morfologice, fiziologice, biochimice ale plantelor și animalelor cu mediul de existență. Aceste corelații se evidențiază atît în cadrul fiecărui film, cît și în tematica ciclului de filme. Astfel, pentru ilustrarea principalelor manifestări specifice ontogeniei plantelor pot fi utilizate filmele: „Celula vegetală", „Diviziunea celulară", „Micro și macrosporogeneza", „Reproducerea la spermatofite", „Polenizarea la angiosperme" și „Morfogeneza fructului la rozaceae". Prezentarea structurii și a funcției de nutriție se realizează cu filmele: „Celula vegetală", „Planta în natură", „Circulația sevei brute și elaborate", „Forme interesante de nutriție" și „Fotosinteza".

FIZICĂ

În filmele realizate pentru această disciplină s-a urmărit surprinderea, în primul rînd, a acelor obiecte și fenomene a căror prezentare în formă naturală este imposibilă sau greu de arătat în forma lor naturală: atomi, molecule, mișcări rapide (descărcarea electrică), sau lente (creșterea unui cristal), propagarea sunetului etc.

Pe această linie se înscriu filmele didactice: „Fenomene moleculare", „Undele mecanice", „Interferența și difracția luminii" realizate în 1969. Tot în anul trecut au fost realizate și filmele: „Pirghia", „Scripeți" și „Planul înclinat" care prezintă, între altele, diferitele aplicații ale mecanismelor simple în tehnică și în viața de toate zilele.

CHIMIE

Filmele realizate pe teme de chimie completează adesea activitatea în laborator, prezentînd experiențe care, datorită unor condiții obiective, nu pot fi efectuate în laboratoarele școlare. Alte filme redau procese tehnologice sau reacții chimice ce au loc în difcrite instalații industriale. Pentru studiul chimiei au fost realizate în anul trecut filmele: „Legături chimice", „Legături covalente", „Azotul și principalii săi compuși", „Chimizarea cărbunilor" și „Fabricarea celulozei".

ISTORIE

Anul 1969 a marcat realizarea primelor filme didactice de istorie și anume: „Cetăți feudale pe teritoriul patriei noastre", „Lupta de la Călugăreni", „Tudor — 1821". Prin imagini pline de realism sînt redate aspecte din trecutul zbuciumat al poporului nostru, din lupta pentru libertate și dreptate socială.

★

În anul care s-a încheiat s-au realizat filme și **pentru alte discipline,** ca de exemplu: **MATEMATICĂ** — „Funcții trigonometrice", **GEOGRAFIE** — „Depresiuni intracarpatice", **EDUCAȚIE FIZICĂ** — „Aruncarea greutății" și „Circuitul în lecțiile de educație fizică". Pentru **DESEN ȘI ISTORIA ARTELOR** s-au realizat trei filme: „Omul în desen și pictură", „100 de portrete", Pictură și adevăr", ultimele două încheind ciclul de filme pe tema „Tezaure de artă universală în muzeele din R. S. România" (din acest ciclu mai fac parte filmele: „Sculptura" și „Arta decorativă", realizate în anul 1968).

PRODUCȚIA ANULUI 1970

În 1970 vor fi realizate, la solicitarea Ministerului Învățămîntului, peste 40 de filme didactice. Experiența de pînă acum dă posibilitatea să se îmbunătățească mult calitatea filmelor și să se promoveze noi genuri de filme didactice.

În realizarea acestor filme didactice se va urmări de asemenea, utilizarea într-o mai mare măsură a **metodelor de filmare speciale** (filmarea rapidă, ralanti, „Zeitraffer", micro și macrofilmarea etc.). Un alt procedeu care se cere a fi utilizat mai mult este **desenul animat,** indicat pentru a ilustra o demonstrație sau a explica o serie de procese și fenomene ascunse.

Sunetul nu trebuie considerat doar ca un element de întregire a imaginii, el poate fi uneori chiar obiectul și cauza acțiunii, adică un element dramatic. Imaginea filmului determină natura zgomotelor și împreună cu aceasta formează o unitate de expresie. Funcționarea unui motor în patru timpi, de exemplu, acompaniată de zgomotele corespunzătoare, creează un acord al expresivității.

Ca lungime, majoritatea filmelor din acest an se vor înscrie în limita a 300 m, adică 11 minute de proiecție (așa vor fi, de exemplu, „Transpirația la plante", „Electroliza", „Tensiunea termoelectrică" ș. a.). Anumite filme vor fi mai lungi (15—20 minute), urmărind să prezinte, într-o sinteză, teme foarte complexe („Strămoșii noștri", „Vechi așezări omenești pe pămîntul patriei noastre" etc.). Alte filme vor avea însă o durată de proiecție foarte mică (4—6 minute), deoarece vor trata o anumită problemă din cadrul lecției. Acest gen de film, denumit **film-fragment,** a fost realizat pentru prima dată la noi anul trecut, avînd ca subiect „Lupta de la Călugăreni". În acest an se va realiza un nou film-fragment și anume „Adunarea Națională de la Blaj".

Un alt gen de film didactic aflat în curs de experimentare poartă numele de **film-buclă** (inelar). Principiile de elaborare a filmului buclă se apropie foarte mult de cele ale filmului-fragment. Deosebirea constă în caracterul extrem de limitat al conținutului buclei. Filmul-buclă are o lungime de numai cîțiva m și poate trata subiecte ca: funcționarea motorului în patru timpi cu ardere internă, mișcarea browniană, circulația sîngelui etc. Proiecția filmului este continuă (capetele sale sînt lipite) și durează atît cît se consideră necesar pentru însușirea conținutului de către elevi. Pentru proiecția acestui gen de film se impune adaptarea unui dispozitiv circular la aparatul de proiecție cinematografică T—16.

Filmele didactice realizate de studiourile naționale la cererea Ministerului Învățămîntului se multiplică de către inspectoratele școlare, în vederea dotării filmotecilor didactice județene. Fiecare școală care posedă aparate de proiecție cinematografică va împrumuta apoi de la filmotecă, pe timp limitat, filmele de care are nevoie în activitatea instructiv-educativă.

Prof. TEODOR MUCICA
consilier
în Ministerul Învățămîntului

GRADAȚII DE MERIT ACORDATE UNOR CADRE DIDACTICE DIN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR

Recent, Ministerul Învățămîntului a conferit primele gradații de merit unui număr de 116 cadre didactice cu o vechime de cel puțin 25 de ani în învățămîntul superior și cu rezultate deosebite în activitatea instructiv-educativă și științifică.

Gradația de merit s-a acordat începînd cu data de 1 ianuarie a.c. următoarelor cadre didactice:

Universitatea din București: acad. dr. doc. Eugen Macovschi, prof. dr. doc. Petre Spacu, prof. dr. doc. Grigore Popa, prof. dr. doc. Ioan V. Nicolescu, acad. dr. doc. Ilie G. Murgulescu, acad. dr. doc. Nicolae Sălăgeanu, prof. dr. doc. Constantin S. Antonescu, prof. dr. doc. Constantin Bogoescu, prof. dr. doc. Nicolae Bodnariuc, prof. dr. doc. Radu Codreanu, prof. dr. doc. Alexandru Grosu, prof. dr. doc. Adriana Murgoci, prof. dr. doc. Constantin Rabega, prof. dr. doc. Traian Stefureac, prof. dr. doc. Ion I. Tarnavschi, acad. dr. doc. Miltiade Filipescu, prof. dr. doc. Dan Giușcă, prof. dr. doc. Virgil Ianovici, prof. dr. Mihai Iancu, prof. dr. doc. Victor Tufescu, acad. dr. doc. Mihai Beniuc, prof. dr. doc. Ion Berca, prof. dr. doc. Stoian Stanciu, prof. dr. doc. Tudor Popescu, prof. dr. doc. Ilie Stoenescu, prof. dr. doc. Nicolae I. Barbu, prof. dr. doc. Nina Façon, prof. dr. doc. Jean Livescu, prof. dr. doc. Anghel Manolache.

Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași: acad. dr. doc. Mendel Haimovici, prof. dr. doc. Ion Creangă, prof. dr. doc. Ilie Popa, prof. dr. doc. Gheorghe Gheorghiev, prof. dr. doc. Adolf Haimovici, prof. dr. doc. Ion Zugrăvescu, prof. dr. doc. Olga Necrasov, prof. dr. doc. Neculai Macarovici, prof. dr. doc. Petre Jitariu, prof. dr. doc. Sergiu Cărăușu, prof .dr. doc. Zicman Feider prof. dr. doc. Constantin Martiniuc, prof. dr. doc. Ion Gugiuman, prof. dr. doc. Ion Șandru, prof. dr. doc. Gavril Istrate, prof. dr. Vasile Negru, prof. dr. doc. Mircea Petrescu-Dîmbovița, prof. dr. doc. Vasile Pavelcu, prof. dr. doc. Dumitru Rusu, prof. dr. Vasile Ababi, prof. dr. Nicolae Țatomir, prof. dr. Costache Cihodaru.

Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj: acad. dr. doc. Gheorghe Călugăreanu, acad. dr. doc. Tiberiu Popovici, prof .dr. doc. Dumitru V. Ionescu, prof. dr. doc. Constantin G. Macarovici, prof. dr. doc. Candin Liteanu, acad. dr. doc. Eugen A. Pora, acad. dr. doc. Ștefan Peterfi, prof. dr .doc. Vasile Gh. Radu, prof. dr. doc. Tiberiu Moraru, prof. dr. doc. Ion Ciobanu, prof. dr. doc. Ștefan Pascu, prof. dr. doc. Alexandru Roșca, prof. dr. doc. Nicolae Lascu, prof. dr. doc. Iuliu Marton, prof. dr. doc. Szabo T. Attila, prof. dr. doc. Ion Pătruț, prof. dr. doc. Liviu Rusu, prof. dr. doc. Aurelian Ionașcu, prof. dr. Tudor Drăganu.

Universitatea din Timișoara: prof. dr. doc. Ion Curea, prof. dr. Nicolae Apostolescu ,prof. dr. Petre Lamoth.

Institutul de construcții din București: acad. dr. doc. ing. Ștefan Bălan, prof. emerit ing. Alexandru Gheorghiu, prof. dr. doc. Ștefan Petrescu, prof. dr. doc. Mihai Botez.

Institutul de arhitectură „Ion Mincu" din București: prof. dr. arh. Grigore Ionescu, prof. emerit arh. Ascanio Damian.

Institutul politehnic din Iași: acad. dr. doc. ing. Cristofor Simionescu, prof .dr. doc. Toma Fărcaș, prof. dr. doc. Alexandru Climescu, prof. emerit ing. Dimitrie Atanasiu, prof. dr. doc. Gheorghe Vasiliu, prof. dr. doc. Dumitru Mangeron.

Institutul politehnic din Cluj: prof. emerit dr. ing. Bazil Popa, prof. emerit ing. Alexandru Domșa.

Institutul politehnic din Timișoara: prof. dr. doc. ing. Ion Vlădea, prof. emerit ing. Ioan Zăgănescu, prof. dr. ing. Mihai Brașovan, prof. ing. Constantin Avram, acad. dr. doc. Coriolan Drăgulescu, prof. dr. doc. Gheorghe Ostrogovici, prof. dr. doc. Leon Sauciuc, prof.dr. doc. Ion Nanu, prof. dr. doc. Iosif Dick.

Institutul de petrol din Ploiești: prof. dr. ing. Ion Vlădescu.

Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" din București: acad. dr. doc. Gheraşim Constantinescu, acad. dr. doc. Grigore Obrejan, acad. dr. doc. Eugen Rădulescu, prof. dr. doc. David Davidescu, prof. dr. doc. Vasile Gheție, prof. dr. doc. Constantin Manolache, prof. dr. doc. Ilie Popovici, prof. dr .doc. Ion Staicu, prof. dr. doc. Octavian Lăduțiu.

Institutul agronomic „Ion Ionescu de la Brad" din Iași: prof. dr. doc. Mihai Răvăruț, prof. dr. doc. Gheorghe Drăgan.

Institutul agronomic din Timișoara: prof. dr. doc. Alexei Potlog, prof. dr. doc. Cristache V. Oprea, prof. dr. doc. Mihai Pușcaș.

Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" din Cluj: prof. dr. doc. Vasile Velican, prof. dr. doc. Cornel Bodea prof. dr. Ioan Băieș, prof. dr. doc. Ion Adamești eanu, prof. emerit Emil Negruțiu.

Conferirea gradațiilor de merit pentru personalul didactic universitar continuă.

Sesiune de lichidare

Ministerul Învățămîntului aduce la cunoștință celor interesați că profesorii, învățătorii și educatoarele în funcție la data de 15 martie 1969 care nu au obținut definitivarea în învățămînt — fie că au fost respinși de 3 ori la acest examen, fie că din diferite motive nu s-au prezentat la el și au pierdut astfel dreptul să-l mai dea — se vor putea prezenta, în mod excepțional, la sesiunea de lichidare, organizată în acest scop în vacanța de primăvară a elevilor din anul școlar 1969 —1970.

Inscrierile pentru această sesiune urmează să se facă prin direcțiunile școlilor la inspectoratele școlare.

Inspectoratele școlare județene (municipiul București), după verificarea dosarelor candidaților înscriși vor efectua inspecțiile speciale.

Examenul se va desfășura după programele în vigoare pentru examenul de definitivare în învățămînt.

O inimă a încetat să bată...

A încetat să bată inima celui care a fost educator în deplinul înțeles al acestui cuvînt, un om de o mare noblețe sufletească: profesorul emerit DIMITRIE GOGA.

S-a născut, cu peste trei pătrimi de veac în urmă, la 27 octombrie 1894, la Bacău. Și tot acolo avea să învețe primele slove. S-a dedicat apoi nobilei profesiuni didactice, aceea de a crește și educa cele mai tinere vlăstare. După terminarea școlii normale din Tr. Severin, rămîne să lucreze pe meleagurile mehedințene.

În 1920, pe atunci tînăr învățător, Dimitrie Goga s-a mutat la Cluj, oraș în care avea să desfășoare o rodnică activitate didactică de peste două decenii. Studiază pedagogia la Universitatea din Cluj, devenind apoi unul dintre eminenții profesori ai școlii normale de aici, al cărei director a și fost mai mulți ani. Multe generații de învățători din școlile transilvănene păstrează imaginea vie a profesorului lor, sfătuitorul și îndrumătorul lor neobosit nu numai cît au fost elevi pe băncile școlii, ci și după aceea, cînd se aflau la catedră. Timp de 11 ani profesorul Goga editează la Cluj revista „Satul și școala".

În ultima perioadă a activității sale didactice a muncit la București, ca profesor și, un timp ca inspector general în Ministerul Învățămîntului.

Numele profesorului Dimitrie Goga este legat și de o bogată activitate ca autor de manuale școlare, la care a lucrat cu migală și pasiune încă din perioada cînd funcționa la Cluj. Cele mai reprezentative realizări în acest domeniu sînt manualele de limba română pentru clasele a III-a și a IV-a, care se reeditează și se îmbogățesc de 13 ani și după care învață și azi școlarii.

Ani la rînd, în jurul lui D. Goga, la cenaclul „M. Sadoveanu", pe care l-a condus, s-au adunat dascăli, poeți, prozatori, critici literari.

El însuși scriitor de talent, ne-a dat povești vibrante care au încîntat și vor încînta și de acum înainte pe cei mai mici cititori.

Colegii, prietenii, generațiile de elevi și toți cei care l-au cunoscut se înclină cu pios respect în acest moment al despărțirii.

seco ven te

Simpozion despre educația sanitară

Recent, la Casa corpului didactic din Capitală a avut loc un simpozion pe tema „Educația sanitară și științele biologice". La acest simpozion, organizat de către Inspectoratul școlar al municipiului București, au fost invitați medici care au ținut prelegeri și au răspuns la întrebările profesorilor

Medicul Dan Abulius, de la Direcția sanitară a Capitalei, a subliniat necesitatea întăririi educației sanitare a tineretului și a arătat rolul important pe care îl au în acest domeniu profesorii de biologie. Vorbitorul a menționat că Direcția sanitară a Capitalei își propune să îndrume această activitate prin referate, consultații, ca și prin filmoteca sa, care cuprinde peste 100 de filme de specialitate. În continuare medicul Petre Penciu, șef de secție la Institutul de igienă, a vorbit despre concepțiile moderne privind educația sanitară, relevînd unele aspecte actuale ale acesteia ca parte integrantă a educației multilaterale a tineretului, care are scopul de a înzestra copiii cu noțiuni medico-științifice, de a le forma deprinderi și obișnuințe igienice și a le dezvolta responsabilitatea pentru menținerea unei bune sănătăți. Cercetătorul Vasile Pavlic, șeful sectorului cercetări de la Institutul de igienă, a prezentat rezultatele unor cercetări recente privind metodica educației sanitare în școli. Tratarea problemelor de sănătate în predarea științelor biologice a constituit subiectul prelegerii medicului primar Alexandru Gheorghiu, de la Direcția sanitară a Capitalei, care a arătat cum pot fi corelate aceste probleme cu lecțiile curente.

În încheiere au avut loc discuții. A fost subliniată, cu acest prilej, necesitatea unui schimb de experiență între profesori și medici, ca și necesitatea editării unor materiale ajutătoare pentru predarea cunoștințelor sanitare.

V. APOSTOL

Istoria învățămîntului românesc în documente originale

Interesante materiale arhivistice, în majoritate originale, prezentînd dezvoltarea învățămîntului din București din cele mai îndepărtate vremuri pînă în zilele noastre, se înfățișează vizitatorilor expoziției „Istoria învățămîntului din București în arhive" recent organizată de Arhivele statului în colaborare cu Institutul de științe pedagogice. Primele înștiințări, întăriri și hrisoave domnești prezentate în expoziție atestă existența școlilor Sf. Gheorghe Vechi și Sf. Sava și lămuresc cum erau plătiți dascălii lor. Alte documente vorbesc despre Gh. Lazăr și școala sa, despre elevii și continuatorii lui. Valoroase pentru istoria învățămîntului bucureștean sînt originalele cererilor unor locuitori de a se înființa școli în părțile mărginașe ale orașului, actele de înființare a unor școli primare, gimnazii și licee, actele de numire a unor profesori cu renume etc. Expoziția cuprinde și o interesantă machetă a unei săli de clasă întocmită după sistemul lancasterian.

Situații statistice din trecut și din anii puterii populare dau o imagine dinamică dezvoltării ascendente a învățămîntului din Capitala patriei noastre. O vitrină cuprinde legislația școlară începînd cu Regulamentul școlilor publice din 1832. Conținutul învățămîntului este oglindit în expoziție prin programe, planuri și manuale întocmite de autori dintre cei mai cunoscuți. Monografii, anuare, reviste, albume, medalii, insigne, amintind de sărbătorirea unor școli cu vechi tradiții, întregesc materialul expus.

Prin bogăția documentară a exponatelor și prin judicioasa lor alegere și prezentare, expoziția Învățămîntul din București în arhive este o contribuție prețioasă la cunoașterea evoluției ascendente a școlii românești.

IULIA TAIBAN

Consfătuire despre programarea învățămîntului

În scopul informării la zi a profesorilor asupra celor mai moderne mijloace de optimizare a învățării, Societatea de științe fizice și chimice organizează la Cluj, în zilele de 21—22 februarie a.c., o consfătuire cu tema „Rolul programării în învățămînt".

În cadrul acestei consfătuiri vor prezenta referate și comunicări specialiști de la Institutul de științe pedagogice și membri ai catedrelor de psihologie de la universitățile din Cluj, București, Iași și Timișoara. Materialele consfătuirii se vor referi îndeosebi la rezultate obținute în predarea programată a cunoștințelor din domeniul fizicii și chimiei atît la noi în țară, cît și pe plan mondial.

Muzeu școlar

La Școala generală nr. 1 din Vatra Dornei s-a realizat un muzeu istoric care contribuie la completarea și aprofundarea cunoștințelor căpătate de elevi la lecții, precum și la educarea patriotică a acestora.

Îndrumați de profesori, elevii continuă să adune exponate menite să îmbogățească muzeul. Ei colecționează astfel documente, monede românești și străine datînd din diferite epoci, precum și obiecte din lemn, ceramică și metal datînd din a doua perioadă a secolului XIX și începutul secolului XX, obiecte ce scot în evidență iscusința și talentul locuitorilor de pe meleagurile Țării Dornelor.

Muzeul este vizitat zilnic nu numai de copii și tineri, ci și de părinții lor.

Prof. NICOLAE RACU

Din realizările micilor naturaliști

Activitatea pionierilor și școlarilor în cercurile micilor naturaliști și apicultori de la Școala generală din comuna Curtea, județul Timiș contribuie în mare măsură la consolidarea cunoștințelor și la dezvoltarea spiritului de observare și cercetare a elevilor.

Aceste cercuri cuprind majoritatea elevilor claselor a V-a, a VI-a și a VII-a din școală. În acest an membrii cercului de naturaliști au împăiat 10 animale, au formolizat organe interne de păsări și mamifere, au efectuat disecții și observații microscopice.

Contribuția cercului de naturaliști e oglindită în frumosul muzeu al școlii, care cuprinde peste 1000 de piese conservate cu ajutorul elevilor precum și colecții de cuiburi, ouă, organe interne și externe, ierbare etc.

Tot în cadrul cercului s-au organizat expoziții de materiale didactice colecționate sau confecționate de elevi, concursuri între detașamente, precum și spectacole pentru popularizarea științei în rîndul sătenilor.

ION ENĂȘESCU

seco ven te

OPINII

OPINII • OPINII • OPINII • OPINII • OPINII

Cum își gospodăresc elevii timpul

În epoca contemporană, epoca dezvoltării impetuoase a științei și tehnicii și a creșterii considerabile a materialului informațional, omul este pus mai mult ca oricînd în fața problemei mult discutate a folosirii raționale a timpului. Timpului de muncă, consumat în procesul de producție materială sau spirituală a oamenilor, i se adaugă în mod necesar și acea parte a timpului care este destinată autoperfecționării, odihnei și destinderii și căreia, în mod obișnuit, i se dă denumirea de timp liber. Această importantă rezervă de timp, favorabilă dezvoltării și îmbogățirii personalității ființei umane, devine un important factor de ordin social, căruia pedagogia și psihologia școlară contemporană sînt chemate să-i acorde din ce în ce mai multă atenție, întrucît tineretul trebuie să-și formeze încă din anii de școală deprinderi de folosire rațională a timpului liber.

Urmărind cunoașterea bugetului de timp al elevilor unei clase a VIII-a, pe care o conduc în calitate de diriginte, am realizat în rîndurile lor, la începutul acestui an școlar, un sondaj. Le-am cerut să arate cît timp folosesc pentru o serie de activități necesare (igiena corporală, mese, deplasarea spre școală etc.), pentru activități școlare (lecții, pregătirea temelor acasă, cercuri pe obiecte etc.), pentru activitatea U.T.C., pentru sport, lectură, cinema, urmărirea emisiunilor de radio și televiziune ș.a.m.d. Firește, am întrebat și cîte ore sînt rezervate somnului. Am obținut cîteva date statistice semnificative, asupra cărora voi încerca să mă opresc puțin.

Relativ constante sînt două elemente ale timpului elevilor — somnul (în medie de 8 ore) și orele petrecute în școală (4-5 ore zilnic). Celelalte componente sînt însă variabile, existînd un decalaj vizibil între timpul liber al băieților și cel al fetelor. Fetele, de obicei mai conștiincioase, folosesc pentru pregătirea temelor acasă în medie 4 ore zilnic (16,6 la sută), în timp ce băieții rezervă acestei activități doar 3 ore (15 la sută). Apoi, fetele își ajută mai mult timp părinții la muncile casnice.

Foarte semnificative mi se par datele care vorbesc despre timpul liber propriu zis al copiilor. Acest timp disponibil apare astfel repartizat : fetele doar 2-3 ore (13,7 la sută), iar băieții 4-5 ore (23,3 la sută). Din acest timp băieții folosesc pentru lectură o oră și jumătate pînă la două ore (10,4 la sută), iar fetele o oră (5,4 la sută). Pentru sport băieții rezervă 30-40 de minute (3,4 la sută), pe cînd fetele doar 10-18 minute (1,3 la sută) ; băieții văd circa un film săptămînal, în timp ce fetele văd uneori cîte două filme ; televiziunea ia băieților o oră și jumătate pînă la două ore pe zi (7,5 la sută), dar fetelor numai 50 de minute (4,5 la sută).

Din aceste cîteva date statistice am putut trage unele concluzii utile pentru activitatea mea de diriginte și responsabil cu activitatea metodică în rîndurile părinților. Mi s-a impus în primul rînd observația că părinții elevilor mei nu acordă suficientă atenție repartizării juste a timpului băieților și fetelor, antrenînd la muncile casnice gospodărești în special pe fete, fapt care se răsfrînge asupra timpului liber al acestora (timpul liber al fetelor este mai redus ca cel al băieților cu 9,6 la sută). Am constatat apoi că, oricît ar părea de ciudat, participarea elevilor la activitățile sportive este slabă, ceea ce impune pe viitor atragerea lor, mai ales a fetelor, în mai mare măsură la activitatea sportivă de masă. Am observat în schimb tendința ca duminicile mai ales să se consume în fața televizoarelor circa 5-6 ore din timpul liber, aceasta în dauna plimbărilor în aer liber, a lecturii și activității sportive.

Am comentat aceste date în discuțiile cu părinții elevilor, ca și în unele convorbiri individuale cu elevii. În special părinții — dar și o serie de elevi — au început să-și dea seama de necesitatea realizării unui echilibru în folosirea timpului.

Aș încheia aceste cîteva observații despre timpul liber cu părerea personală că folosirea cu mai mult curaj a diverselor forme de investigație psiho-pedagogică în activitatea școlară și extrașcolară ar aduce în discuția educatorilor aspecte interesante ale muncii noastre la catedră, vizînd creșterea calitativă a acesteia.

Prof. MIHAI HOPULELE
Liceul „B.P.Hașdeu" — Buzău

În biblioteca Liceului Nr. 40 din Capitală

Un abecedar care nu-și poate îndeplini rolul

A apărut, nu de mult, ABECEDARUL pentru școlile de surzi, ediție revăzută a ABECEDARULUI din 1966. Calitatea hîrtiei, ilustrațiile viu colorate și bine executate, caracterele diferite ale literelor — alese după importanța ideilor — dovedesc o îmbunătățire substanțială a abecedarului din punct de vedere tehnic — editorial. Se remarcă însă, după părerea mea, lipsuri serioase în calitatea textelor, care — sărace în conținut, cuprinzînd idei dispersate pe numeroase pagini, uneori cu repetări de propoziții întregi — nu pot alcătui un instrument de bază în procesul de instruire și educare a elevilor surdomuți.

În manual abundă noțiunile individuale — substantive proprii (nume de oameni) în detrimentul noțiunilor generale (substantive comune). Raportul general de 47/123, iar în unele cazuri raportul de egalitate între noțiunile individuale și noțiunile generale solicită un mare efort din partea elevilor surdomuți, punîndu-i în situația să analizeze, să rostească și să memoreze cuvinte care nu le spun nimic. Așa sînt pentru ei, de pildă, numele Gelu, Tache, Chira etc. În schimb de cuvintele „fată", „băiat" (noțiuni generale) se pomenește în treacăt, într-o recapitulare statică a vocabularului, la sfîrșitul abecedarului.

Corelația între noțiuni este complet ignorată. Se introduc cuvintele „se spală", „spălător", „ghete", „patine", dar nu se dau denumirile corpului omenesc. Cum se poate ajunge la noțiunea de „mănușă", de exemplu, dacă nu este cunoscută noțiunea „mînă" ?

Pentru introducerea în abecedar a unor cuvinte noi se folosesc texte cu propoziții imperative scurte : „Spală-te !", „Fugim !" Era necesară însă întîi însușirea noțiunilor exprimate de aceste verbe. Nici imaginile nu-și pot îndeplini aici rolul de a concretiza, căci nu se pot reda în imagini verbe la imperativ.

Multe cuvinte apar doar o dată, într-o singură formulare. Cînd rareori un cuvînt e analizat în mai multe exemple, aceasta se face dintr-o dată într-o schemă. Așa s-a procedat cu verbul „a pune", în lecția de la pagina 60. În felul acesta s-a inversat desfășurarea firească a procesului de cunoaștere, adică s-a pornit de la general la particular. De altfel, această observație este îndreptățită și de faptul că într-un abecedar destinat copiilor lipsiți de auz, deci și fără vorbire, s-au introdus întîi cuvinte destul de abstracte pentru nivelul lor. Dar cerîndu-i elevului surdomut să-și însușească întîi cuvinte abstracte și cuvinte ce exprimă noțiuni individuale îi creăm în minte confuzii destul de grave, ceea ce nu poate decît să-i scadă interesul pentru învățarea limbii și deprinderea vorbirii.

Iată și alte greșeli. Găsim în abecedar formula de politețe „poftim" și apoi, în lecția următoare, cu sensul „ce" ?, „cum ?". Sub imaginea ce reprezintă un copil oferind unei femei un buchet de flori e scris : „Poftim !" (singurul cuvînt pe întreaga pagină). Pentru un cunoscător al limbii e limpede că aici „poftim !" e ceea ce spune copilul femeii. Copilul surdomut, însă, poate înțelege că „poftim" e cuvîntul ce desemnează noțiunea „flori". Se putea evita ușor o astfel de confuzie printr-o formulare de tipul : Băiatul spune mamei : „Mamă, poftim flori !". Și, de altfel, pentru ca elevul surdomut să înțeleagă despre ce este vorba, trebuia să i se prezinte mai multe asemenea exemple și cît mai variate.

Prezintă inconveniente și predarea a șapte sunete și litere numai în interjecții, fără a fi fixate și în cuvinte noționale. E drept, onomatopeele sînt recomandate pentru emiterea vocii și a unor sunete, în jocuri, dar numai în etapa preabecedară. Îndată ce se trece la predarea abecedarului trebuie introduse cuvinte și exerciții, rămînînd ca interjecțiile să fie utilizate în mică măsură, numai cînd le reclamă necesitatea.

În alegerea cuvintelor nu s-a avut în vedere nici realizarea însușirii articulației în condiții optime, pornind de la ușor la greu. Pentru emiterea sunetului „i", consoana oclusivă dentală surdă „t" din cuvîntul „poftim" nu participă la aranjarea organelor fonatoare, cum e cazul consoanei oclusive bilabiale surde „p", de exemplu în cuvintele : „pisica", „copilul" etc. Emiterea lui „i" în cuvîntul „poftim" mai prezintă și pericolul de a transfera asupra lui nazalizarea de la următoarea consoană labionazală „m". În orînduirea sunetelor nu s-a ținut seama nici de exersarea pronunției în cît mai multe exemple, cu poziții diferite ale sunetelor în cuvinte, și nici de timpul necesar consolidării lor, potrivit modului lesnicios sau greu de emitere. De exemplu, imediat după consoana constrictivă dentală „s" s-a introdus prepalatala constrictivă „ș", deși emiterea acesteia din urmă este condiționată de reușita emiterii și consolidării primei consoane.

Orînduirea sunetelor în procesul de predare este dictată și de necesitatea formulării cît mai timpurii a propozițiilor cu cuvinte de importanță practică imediată. Ignorarea acestui factor, ca și nerespectarea valorii semantice a cuvintelor au dus, în mare măsură, la umplerea multor pagini cu cuvinte izolate și chiar cu cuvinte ale căror sunete nu sînt predate. Pagini cu asemenea cuvinte greu de înțeles, izolate sau cuprinse în propoziții imperative scurte, împînzesc voluminosul abecedar. (Raportul între abecedarul pentru surzi și cel pentru auzitori : în întindere 220/92 pag. ; în greutate 900/330 g).

Și lipsa de coerență caracterizează textele cuprinse în abecedar. La pag. 80 se spune „Afară e soare. Plecăm cu sania !..." iar la pag. 103 : „Afară este soare. Copiii fac baie". Într-un caz, deci, prezența soarelui condiționează plecarea copiilor cu sania, în altul — baia. În textul „La munte (pag. 88) copiii sînt invitați să meargă la apă să se spele", iar în textul „La mare (pag 91) copiii stau pe nisip și admiră cerul."

Se remarcă destul de des nota de inactivitate a personajelor, în majoritate copii. „Copiii stau pe nisip" (pag. 91), „Maria stă pe iarbă" (pag. 99) etc. Chiar acolo unde personajele sînt active în imagini, sînt pietrificate în texte : „Elevul stă la tablă. Eleva stă în bancă. Educatoarea stă pe scaun. Mingea este sub dulap" (pag. 175). Verbele care dau viață, mișcare personajelor — de exemplu „a se duce", „a duce", „a vorbi" etc. — nu sînt pomenite în tot cuprinsul abecedarului.

Textele din carte sînt în majoritatea lor, dialogate (60 din 89). Dar caracterul succint al dialogurilor, lipsa oricărei prezentări a personajelor, ca și existența propozițiilor imperative și interogative lipsite de un fir logic îngreunează sau fac imposibilă înțelegerea. Textul „În parc", de pildă, e de-a dreptul incomprehensibil.

Pentru a li se forma elevilor unele noțiuni se recurge, de multe ori, la improvizații. De exemplu, pentru noțiunile „mare" și „mic" se folosește următoarea comparație, ce formează textul unei pagini întregi : „Pomul e mare. Puiul e mic". Asemenea comparații sînt de-a dreptul ridicole.

Nu înțelegem de ce se dau numeroase lecții care nu sînt decît simple transcrieri cu litere de mînă ale lecțiilor scrise cu litere de tipar. Prezentarea literelor de mînă este necesară ori de cîte ori se prezintă o literă nouă. Dar aceasta se poate face în josul paginii respective, fără a trebui să se copieze texte întregi.

În sfîrșit, dispersarea lecțiilor pe multe pagini împiedică concentrarea atenției asupra obiectelor și fenomenelor în conexiunea lor, pentru a da curs desfășurării operațiilor de prelucrare a datelor obținute pe baza observației directe, în vederea formării noțiunilor.

Prof. C. MANOLACHE

„Documentele la control"

Cum deschise ușa cancelariei, inspectorul își făcu cunoscută prezența printr-o formulă lapidară, care-i fixă pe toți, pentru un moment, acolo unde se găseau:

— Documentele la control!

Cîteva clipe rămaseră toți nelămuriți, aruncîndu-și privirile la directorul care-l însoțea pe inspector.

— Care documente? — reuși să spargă unul tăcerea, adresîndu-se în aparență directorului.

— Care documente, tovarășe inspector ? transmise directorul întrebarea.

— Cum „care documente" ? Toate documentele școlare, extrașcolare și personal-școlare !!! — răspunse inspectorul sec, îndreptîndu-se spre biroul directorului.

În urma lui începură discuțiile :

— Ce să aducem?

— Cred că planurile de lecții...

— Dar noi, care nu facem planuri de lecții?!

— Atunci, planurile calendaristice....

— Și caietele de vizite la domiciliu?!

— Eu n-am caiet de vizite, am în schimb caiet pentru studierea elevilor.

Tocmai atunci reintră directorul în cancelarie

— Să nu uitați dosarele privind legătura cu părinții..

— Atunci și dosarele cu munca metodică? întrebă cineva cu un glas aproape pierdut.

— Asta se înțelege de la sine '

— Și planuri, și tematici, și referate, și grafice?

— Da, tot-tot-tot!

Discuțiile în cancelarie continuară mai febril:

— Dragă, să-mi aduci referatul pe care l-ai luat să-l transcrii, că sînt în aer !

— Nici acum nu l-am transcris.

— Dă-l și-așa, că poate nu s-o uita tocmai la el.

— Uite, domnule, n-am mai scris nimic la „observații" și cică ăsta e tare chițibușar cu rubrica „Observații' — zise ca pentru sine unul de lîngă fereastră.

Minutele treceau. Recreația era pe sfîrșite. Trecu și ziua de școală. La sfîrșitul ei, biroul directorului era plin de documente. Secretara căra de zor cataloage, condici, matricole, registre și le așeza grăbită pe scaune, că nu mai aveau loc pe mese.

Inspectorul începu să lucreze. În mijlocul atîtor dosare, părea un biet arhivar într-o arhivă răvășită ca după un incendiu. Nota, își făcea fișe, punea semne, ștergea...

Dincolo de camera lui de lucru, orele de curs începeau și se sfîrșeau, viața școlii pulsa din plin, dar inspectorul n-avea timp și pentru asta. După trei zile a redactat procesul verbal și a plecat obosit, dar mulțumit

D GHEORGHE

P. S. Procesul-verbal e foarte lung. Extrase din el se găsesc pe la toate inspectoratele școlare din țară...

Exemplul strălucit al lui Creangă, autor de manuale

Creația artistică a lui Ion Creangă se înscrie cu litere de aur în cultura noastră națională, avînd totodată largi și multiple rezonanțe în literatura mondială. Pentru noi, oameni ai școlii, este de neprețuit și contribuția remarcabilă a institutorului Ion Creangă la progresul literaturii didactice.

Se știe că, în colaborare cu alți institutori ieșeni, Ion Creangă, începînd din 1868 și pînă la moartea sa, a dăruit neîntrerupt școlii românești o serie întreagă de manuale școlare valoroase (abecedar — **Metoda nouă de scriere și citire**, carte de citire — **Învățătorul copiilor**, manual de geografie — **Geografia județului Iași** etc.), unele reeditate în numeroase ediții și tipărite în tiraje impresionante pentru epocă. Dorința de a realiza o carte școlară mai bună decît cele existente pe atunci, ieșind „din făgașul cel învechit și vicios" — după cum scria I. Creangă — a fost tendința majoră a autorilor. Pe drept cuvînt scriitorul va putea declara mai apoi: „Multe sudori ne-au curs de pe frunte și multe nopți întregi ne-a răpit cartea Învățătorul copiilor, pînă cînd am adus-o în starea de a nu da științei decît foarte puțină materie de criticat".

An de an, manualele respective au fost simțitor îmbunătățite; unele texte completate sau îndreptate, altele înlocuite, altele nou introduse. Afirmația lui I. Creangă : „Rugăm pe criticul nepărtinitor și conștiincios să ne pună în vedere îndreptările cuvenite spre a ține seamă de ele la ediția viitoare" — nu era o simplă frază de complezență, ca la mulți autori de manuale de pe atunci!

Mulți cercetători au adus, în decursul timpului, date tot mai precise despre edițiile acestor manuale sau despre modul cum au fost ele recepționate de contemporani și au făcut aprecieri pertinente despre valoarea intrinsecă și relativă a operei didactice a lui Ion Creangă. Fără a reveni la lucruri de mult știute, am vrea, totuși, să forăm, în straturi mai adînci tema muncii migăloase și perseverente desfășurate de Ion Creangă în calitate de autor de manuale școlare, referindu-ne, în acest scop, la bucata cunoscută sub titlul **Poveste**, publicată în cartea de citire **Învățătorul copiilor.** În felul acesta, sperăm să reliefăm mai clar ideea că Ion Creangă n-a depus mai puțină trudă creatoare în calitatea sa de autor de cărți școlare ca în aceea de scriitor fermecător al operei sale artistice.

De la o ediție la alta, în cele 10 ediții publicate, **Învățătorul copiilor** (apărut în 1871) a cunoscut neîncetat revizuiri, completări și îmbunătățiri. Deoarece textul intitulat ulterior **Poveste** este inclus de Ion Creangă în ediția a III-a a **Învățătorului copiilor,** apărută în 1874, actul de naștere ca scriitor al lui I. Creangă trebuie considerat anul publicării acestui text, care, în ordine cronologică și valoric artistică, marchează prima poveste publicată de povestitorul humulești. O dată cu crearea acestui material (șlefuit artistic și mai mult la ediția a IV-a a manualului apărută în vara anului 1875), **artistul** Creangă era pe deplin format. Numai în acest fel se poate explica logic că, în toamna anului 1875, pe cît se pare la îndemnul lui M. Eminescu, Ion Creangă a putut scrie și publica, în **Convorbiri literare,** la intervale foarte scurte între ele, povestea **Soacra cu trei nurori** și basmul **Capra cu trei iezi,** care îl arată pe Creangă stăpîn desăvîrșit pe uneltele sale artistice.

Povestea publicată de Ion Creangă în ediția a III-a a **Învățătorului copiilor** era intitulată **A fost odată, cînd a fost, că dacă n-ar fi fost, nu s-ar povesti, ci ca un purece ar plesni** și abia în 1886, la ediția a VIII-a a manualului, va apărea cu titlul **Poveste.** Povestea amintită, care istorisește în mod realist întîmplările soțului plecat în lume să caute oameni mai proști decît soția și soacra lui, este, de obicei, clasată la categoria **poveștilor-nuvele,** de genul **Soacrei cu trei nurori,** cu care un an mai tîrziu va debuta Creangă în **Convorbiri literare.** Acest fapt lasă să se desprindă cu claritate direcția unitară, incipientă a artistului humulești creator de povești. Textul bucății **Poveste,** apărut în 1874, în ediția a III-a a manualului școlar amintit, dovedește că institutorul Ion Creangă stăpînea, la acea dată, secretele tehnicii povestirii artistice pe care o va ridica pe culmi uimitoare în creațiile sale viitoare. Oralitatea stilului prozei lui Creangă, de pildă — trăsătură stilistică esențială subliniată de toți cercetătorii operei scriitorului — transpare chiar de la prima variantă a textului, reflectîndu-se, printre altele, în anumite procedee lexicale sau grafice, care urmăresc să sugereze graiul viu al povestitorului și adresarea directă a acestuia către cititori. Textul acestei prime creații artistice, destinată de Ion Creangă ca bucată de manual școlar, ilustrează și alte calități stilistice caracteristice scriitorului moldovean: plasticitatea și varietatea lexicală, folosirea exclamațiilor, a interogațiilor și a expresiilor și zicerilor populare, desfășurarea spontană, naturală a dialogului și altele. E interesant de reținut și faptul că formula finală de încheiere a poveștii este reluată de Creangă aproape aidoma în **Capra cu trei iezi,** publicată în decembrie 1875 în **Convorbiri literare,** ceea ce subliniază din nou transferul de tehnică artistică de la institutorul autor de manuale la scriitor.

După cum se știe, aproape toate manuscrisele lui Creangă sînt astăzi pierdute. Puține pagini manuscrise, salvate din întîmplare, se păstrează la Biblioteca Academiei. Textul bucății **Poveste,** fără să sufere alterări mai adînci de conținut, ni s-a păstrat, în patru variante stilistice esențiale, apărute în diferitele ediții ale manualului **Învățătorul copiilor,** publicate în timpul vieții lui Ion Creangă. E singurul caz, pentru opera artistică a lui Creangă, cînd aceeași bucată, de la o variantă la alta, ne-a parvenit cu modificările efectuate de Creangă în timp, pe o etapă de 12 ani! Aceasta ne ajută să urmărim mai bine dinamica muncii de creație a lui Ion Creangă, și ne arată, totodată că experiența artistică dobîndită de Creangă în crearea poveștilor și, apoi, a amintirilor sale s-a răsfrînt pozitiv, la rîndul ei, asupra perfecționării stilistice a textului poveștii destinate manualului școlar.

Cele mai adînci modificări stilistice le înregistrează bucata **Poveste** în forma publicată în ediția a IV-a a **Învățătorului copiilor** (1875) și, mai ales, în aceea apărută în ediția a VIII-a (1886). Textul publicat în edițiile a V-a (1878) și a VII-a (1883) conține schimbări mult mai mici și mai puțin importante, în special acela din ediția a V-a.

În ediția a IV-a, Ion Creangă accentuează caracterul popular, de poveste al textului, prin completarea formulei de început și finale în maniera povestitorilor populari, prin sublinierea ideii că faptul **„era odată",** prin înlocuirea, pe alocuri, a temporalității precise („A doua zi...") printr-o exprimare a unei temporalități neprecise, caracteristică basmelor („De aici, drumețul nostru... merse tot înainte..."), prin multiplicarea adresărilor directe ale povestitorului către cititori în vederea întăririi caracterului de oralitate a povestirii. Dialogul devine mai pitoresc, replica mai vie, mai exactă. Unele cuvinte și formulări mai puțin expresive sînt înlocuite (de exemplu : în loc de „a țipa", Creangă scrie „a se boci").

În aceeași direcție, se continuă migala de șlefuire a textului și la edițiile următoare, culminînd cu ediția a VIII-a (1886), unde completările și înlocuirile stilistice sînt cele mai numeroase și mai importante.

În textul ediției a VIII-a, Creangă amplifică detaliile realiste ale narațiunii. Dinamica evenimentelor e mai accentuată, dialogul își întărește sucu lența și coloratura sa naturală, lexicul devine mai bogat și mai exact, peisajul stilistic se conturează mai variat și mai armonios în același timp. Măiestria artistică a creatorului poveștilor și, mai ales, al **Amintirilor din copilărie** își manifestă pe deplin prezența pînă și în unele mici schimbări ortografice și de punctuație pentru a traduce mai exact ideea.

Ceea ce am dori să se rețină drept încheiere din cele de mai sus este, în primul rînd, lecția minunată, valabilă și astăzi, pe care Ion Creangă ne-o dă în privința spiritului de răspundere și a muncii perseverente și pasionate pe care autorul de manuale școlare — la fel ca marii artiști — trebuie s-o depună neobosit pentru elaborarea tot mai corespunzătoare a cărților de școală pe care le pun în mîna elevilor.

I. CREMER

NOUL REGULAMENT AL ȘCOLILOR GENERALE

(Urmare din pag. 1)

clasă și extrașcolară se organizează în așa fel încît să se asigure elevilor 4-5 jumătăți de zile libere pe săptămînă pentru studiu individual și pentru meditații și consultații, evitîndu-se supraîncărcarea acestora.

Regulamentul școlii generale consemnează rolul principal pe care îl are personalul didactic în instruirea și educarea elevilor, subliniind că la baza desfășurării întregii activită i din școală stă principiul conducerii colective. În această direcție regulamentul prevede întărirea rolului de conducere al consiliului profesoral și al directorilor de școli precum și răspunderea fiecărui membru din colectivul didactic pentru rezultatele obținute.

Consiliul profesoral — precizează regulamentul — **este un organ colectiv de conducere format din personalul didactic de conducere și de predare, funcționînd sub președinția directorului.** El ia, prin vot deschis, hotărîri care devin obligatorii pentru conducerea școlii și pentru tot personalul didactic. Așa cum se prevede în regulament, consiliul profesoral discută și aprobă planul de muncă al școlii, dezbate principalele probleme legate de perfecționarea activității instructiv-educative, de generalizarea experienței pozitive din școală, ajută personalul didactic în vederea perfecționării și obținerii gradelor didactice, ia în discuție și alte probleme care privesc bunul mers al școlii.

Regulamentul precizează **rolul și răspunderea personalului de conducere față de întreaga activitate instructiv-educativă desfășurată în școală și în afara școlii, în activitatea administrativ-gospodărească, precum și în păstrarea și folosirea în mod judicios a bunurilor școlii.** În îndeplinirea sarcinilor care îi revin — se arată în regulament — directorul își desfășoară activitatea sub controlul și îndrumarea organizației de partid și colaborează cu organizația sindicală precum și cu organizațiile de pionieri și U.T.C. Atribuțiile și sarcinile prevăzute în regulament pentru personalul de conducere, asigură creșterea prestigiului acestuia, dar și răspunderea lui nemijlocită pentru buna organizare și desfășurare a procesului instructiv-educativ și pentru îndrumarea, controlul și aprecierea obiectivă a muncii fiecărui învățător și profesor. În această privință, un rol important în sistemul de îndrumare și control al activității școlilor, revine directorului coordonator care, potrivit atribuțiilor și sarcinilor prevăzute de regulament, trebuie să vegheze la buna organizare și desfășurare a activității școlilor din raza sa.

În vederea îmbunătățirii permanente a muncii de instruire și educare a elevilor, Regulamentul școlilor generale consemnează **principalele sarcini care revin personalului didactic de predare** în ceea ce privește activitatea didactică, activitatea educativă cu elevii, munca metodică și de perfecționare și munca social-culturală. Sînt prevăzute principalele forme de activitate metodică și de perfecționare menite să contribuie la continua pregătire profesională și ideologico-politică a învățătorilor și profesorilor.

Noul Regulament al școlilor generale este un document de bază al întregii activități din aceste instituții. De aceea se impune ca inspectorii școlari, directorii școlilor, personalul didactic și personalul tehnico-administrativ din fiecare școală să studieze cu atenție și să aplice prevederile sale. Permițîndu-le să înțeleagă mai bine sarcinile, atribuțiile și răspunderea care le revine noul regulament îi va ajuta totodată să obțină succese mai mari în activitatea de instruire și educare a elevilor.

LABORATORUL EXPERIMENTAL DE TELEVIZIUNE ȘCOLARĂ DIN LENINGRAD

Printre mijloacele tehnice audio-vizuale moderne folosite în învățămîntul sovietic televiziunea ocupă, la ora actuală, un loc de frunte, ea tinzînd să devină un auxiliar tot mai important al predării.

În prezent există laboratoare experimentale de televiziune școlară la Moscova, Leningrad, Kiev, Riga, Petropavlovsk (Kamciatka), Taşkent etc. Rolul lor este acela de a acumula experiența necesară pentru momentul în care va începe transmiterea unui program de emisie unitar pentru toate școlile. Realizarea unui asemenea program ridică probleme foarte complexe, dată fiind diferența de fuse orare pe teritoriul Uniunii Sovietice. Există un plan de perspectivă potrivit căruia peste cîțiva ani (după ce noul program de învățămînt va fi aplicat pînă în ultima clasă a școlii medii generale de 10 ani), emisiunile de televiziune școlară vor fi transmise cu ajutorul sateliților artificiali staționari, aceeași emisie fiind reluată de cîteva ori, la diferite intervale de timp, pentru diferite regiuni: întîi pentru Extremul Orient sovietic, apoi pentru Siberia Centrală și așa mai departe, pînă în partea europeană a țării, pe măsură ce ziua înaintează de la Est la Vest. Pînă atunci, așa cum spuneam, de problemele televiziunii școlare se ocupă laboratoarele experimentale existente în diferite regiuni.

Deosebit de interesant ni s-a părut, printre acestea, laboratorul din Leningrad, care a luat ființă acum cinci ani și funcționează în cadrul Institutului pedagogic „A. I. Herzen", unul din cele mai mari și mai importante institute de acest fel din Uniunea Sovietică.

Laboratorul își desfășoară activitatea chiar în cadrul institutului. Aceea ce oferă multiple avantaje. Un asemenea avantaj este de pildă faptul că în laborator lucrează înseși cadrele didactice ale institutului, oameni care cunosc bine necesitățile învățămîntului, avînd, pe lîngă pregătirea științifică superioară, și o experiență metodică și pedagogică remarcabilă. De asemenea, laboratorul poate folosi pentru emisiunile sale aparatele didactice, hărțile, planșele și celelalte materiale de acest gen de care dispune institutul.

Emisiunile laboratorului de televiziune școlară din Leningrad sînt dedicate claselor V—X ale învățămîntului de cultură generală. Ele sînt transmise prin intermediul studioului central de televiziune din Leningrad, printr-un canal special, pe o rază de circa 100 km și cuprind două cicluri paralele — unul dimineața, pentru a fi recepționat direct în sălile de clasă, în timpul lecțiilor, celălalt seara. Emisiunile serale, facultative, sînt și ele legate de planul de învățămînt, dar au menirea de a dezvolta temele studiate în clasă pentru a contribui la lărgirea orizontului științific și cultural al elevilor.

Numărul disciplinelor pentru care se transmit emisiuni destinate lecțiilor ținute în clasă crește de la an la an. În prezent se difuzează asemenea emisiuni pentru opt discipline, printre care fizica, matematica, chimia, științele naturale, limba engleză etc. Numărul de ore este și el în creștere, ajungînd în acest an la 155.

În afara emisiunilor pentru elevi, la fiecare început de lună se transmite și cîte o emisiune pentru cadrele didactice, cuprinzînd indicații metodice asupra lecțiilor ce urmează să fie prezentate în luna respectivă, precum și secvențe din aceste lecții.

Pregătirea lecțiilor televizate se realizează cu sprijinul unui personal specializat, destul de numeros și variat ca pregătire. În rîndurile lui se numără în primul rînd metodiști, apoi cadre tehnice, ca și specialiști în documentare, care au sarcina de a semnala noutățile apărute în publicațiile sovietice sau străine. Fiind vorba de un laborator de cercetare, un medic igienist și un psiholog studiază reacțiile elevilor la lecțiile televizate și dau, pe baza testelor și observațiilor făcute în școli, recomandații asupra duratei optime a emisiunii.

În fiecare an, o comisie formată din șefi de catedre și metodiști de la Institutul pedagogic propune temele pe care le consideră cele mai indicate pentru a fi transmise prin televiziune. După definitivarea acestora se alcătuiesc scenariile, ai căror autori se recrutează, îndeobște, din rîndurile cadrelor institutului și ai celor mai buni profesori de la școlile din oraș. Realizarea practică a emisiunilor revine regizorilor studioului central, care sînt în același timp și membri ai laboratorului de la institut. Există, în general, cîte un regizor pentru fiecare disciplină și cîte un operator și un desenator la 2—4 discipline. Cel care prezintă emisiunea poate fi autorul scenariului, un metodist sau, în cazul lecțiilor de literatură, un om de cultură sau un artist renumit. Depinde de temă; oricum, prezentatorul — care este desemnat de la început — trebuie să ia parte la pregătirea scenariului în toate fazele intermediare.

Munca propriu-zisă pentru pregătirea unei emisiuni începe cu 2—4 săptămîni înainte de transmiterea ei, iar în cazul unor teme mai dificile, care cer un efort sporit, cu luni de zile înainte. Centrul difuzează în școli afișe în care sînt precizate luna, ziua și ora exactă a emisiunilor, disciplina, clasa și tema lecției. Se editează, de asemenea, broșuri cu indicații metodice pentru profesori, pe discipline.

Cum decurge, în sala de clasă, o lecție realizată cu ajutorul televiziunii? Am asistat la o asemenea lecție la clasa a IX-a a Școlii nr. 281. În sală, 36 de elevi instalați în 3 rînduri de bănci; în față, de-o parte și de alta a catedrei, două televizoare, astfel așezate încît toți elevii să poată vedea cît mai bine ecranul. Era o lecție de fizică. Profesoara a început ora în mod obișnuit, cu verificarea cunoștințelor predate la lecția anterioară, după care a trecut la lecția nouă — legile lui Newton, gravitația și starea de imponderabilitate. Ea și-a calculat exact timpul pentru expunerea teoretică, astfel încît s-o poată încheia în momentul cînd urma să înceapă emisiunea. Din acel moment, prezentatorul din studio i-a continuat în mod firesc explicația, trecînd la latura experimentală a temei. Li s-au înfățișat astfel elevilor secvențe filmate în spațiul cosmic, care arătau comportamentul oamenilor, al corpurilor solide și lichide în condițiile de imponderabilitate. Secvențele, deosebit de interesante, erau legate strins de explicațiile profesoarei, completînd armonios expunerea orală. Deși ferestrele n-au fost camuflate, vizibilitatea era bună, iar ecranele, suficient de mari, asigurau recepționarea imaginilor pînă în fundul clasei.

În partea finală a emisiunii s-au pus întrebări referitoare la starea de imponderabilitate, menite să stimuleze gîndirea elevilor. Alte întrebări au fost formulate de profesoară, după terminarea emisiunii, pentru fixarea celor mai importante puncte ale lecției.

După fiecare emisiune rezultatele sînt analizate prin teste, sondaje, discuții; în 30 de școli, considerate experimentale, laboratorul de televiziune școlară organizează direct aceste analize, ale căror concluzii sînt centralizate de metodiști.

Contribuția lecțiilor televizate la optimizarea procesului instructiv-educativ este evidentă și prestigiul de care se bucură ele pe deplin meritat.

Lector univ.
GHEORGHE CRISTEA

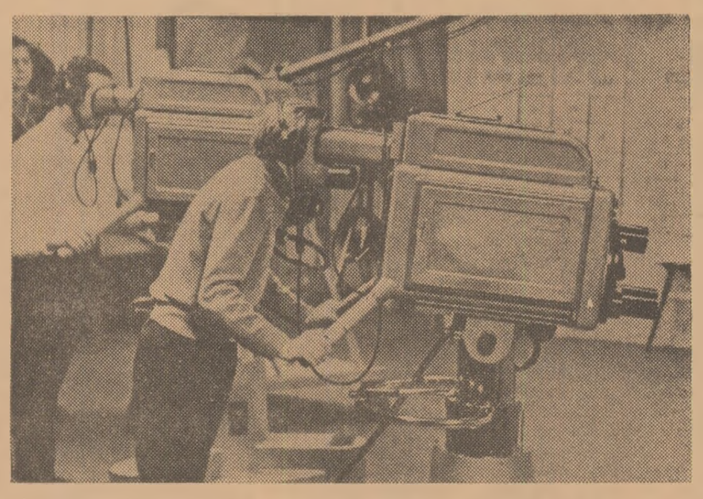

În laboratorul experimental de televiziune școlară se realizează un nou film-lecție

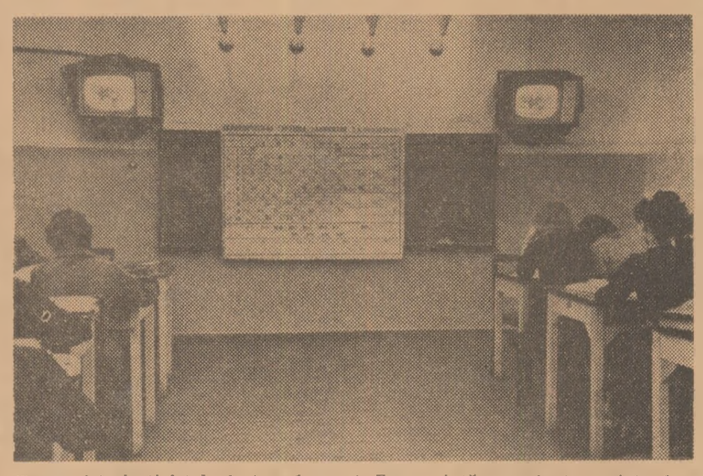

Transmisia lecției televizate a început. Ea prezintă experiențe variate, în strînsă legătură cu explicațiile anterioare ale profesorului

TELECINEMA

PENTRU ELEVI

Filmul de chimie: Produși obținuți din acetilenă

In emisiunea din 13. II. a. c. se va prezenta filmul „Produși obținuți din acetilenă", partea I. Filmul înfățișează procesele tehnologice de fabricare în industrie a doi polimeri deosebit de importanți: policlorura de vinil și poliacrilonitrilul.

Se pornește de la acetilenă, ca materie primă care prin adiție de acid clorhidric sau de acid cianhidric, în prezență de catalizator, dă clorura de vinil, respectiv acrilonitrilul. Substanțele nesaturate cu dublă legătură în moleculă, clorura de vinil și acrilonitrilul sînt monomerii care prin polimerizare dau policlorura de vinil, respectiv poliacrilonitrilul, polimeri înalți cu un grad mare de polimerizare.

Filmul prezintă, prin imagini și prin comentariu, atît noțiuni de teorie, care fundamentează procesele tehnologice ce au loc, cît și instalațiile industriale în care sînt prelucrate substanțele și în care apar produsele finite. Sînt înfățișate de asemenea însușirile pe care le prezintă substanțele în stare brută, precum și tratamentele la care sînt supuse ulterior în vederea îmbunătățirii calității lor. Se enumeră și se probează calitățile superioare mulțumită cărora substanțele respective au atît de multe aplicații în practică. Imagini din diferite sectoare de activitate umană și din viața de toate zilele ilustrează multiplele posibilități de utilizare a acestor substanțe de sinteză.

Conținutul filmului îi ajută pe elevi pe de o parte să-și fixeze cunoștințele pe care le au despre acetilenă, una dintre substanțele de bază ale industriei chimice, iar pe de altă parte să aprofundeze aceste cunoștințe prin îmbogățirea lor cu noțiuni suplimentare, indispensabile pentru formarea unei priviri de ansamblu asupra proceselor industriale de obținere a unor substanțe chimice. Aspectul teoretic al problemei este astfel abordat încît sînt recapitulate principalele substanțe și reacții chimice, unele din ele cunoscute de elevi de la lecțiile despre acetilenă, altele cu care elevii vor face cunoștință pînă la încheierea studiului chimiei organice.

Filmul poate fi prezentat elevilor în cadrul lecțiilor de recapitulare, la tema „Hidrocarburi nesaturate", în clasa a XI-a, sau la predarea sau recapitularea nitrililor, în clasa a XII-a. El poate fi folosit, de asemenea, într-o lecție de sinteză despre compușii macromoleculari.

Pentru a veni în sprijinul pregătirii elevilor și al folosirii cunoștințelor difuzate prin film este necesar ca tema și data filmului să fie anunțate elevilor din clasele XI și XII ale liceului de cultură generală.

Conferințele sindicatelor — valoros forum de dezbatere a problemelor majore ale școlii

(Urmare din pag. 1)

didactice sancționate pe linie administrativă. Totuși, în adunările de dări de seamă și alegeri nu s-au analizat condițiile datorită cărora s-a ajuns la asemenea sancțiuni și ce măsuri educative s-au luat pentru prevenirea lor pe viitor.

Nu se poate face abstracție nici de cazurile aparent benigne, în care se acumulează însă adesea elementele unor deficiențe serioase. Mai sînt învățători și profesori care, sub ochii îngăduitori ai colectivului, întîrzie sau absentează de la ore, nu se pregătesc pentru lecții, folosesc metode antipedagogice în procesul instructiv-educativ, au abateri de la normele de conduită morală în școală și în afara școlii. Asemenea situații impun ca birourile grupelor sindicale, în colaborare cu direcțiile școlilor, sub conducerea politică a organizațiilor de partid, să intervină cu promptitudine, să stabilească măsuri educative de natură să ducă la prevenirea cazurilor de indisciplină, la întărirea colectivelor didactice, la statornicirea unui climat de muncă creatoare, de ordine și disciplină în fiecare unitate de învățămînt.

Practica a dovedit că utilizarea de către organele și organizațiile sindicale de învățămînt a unor mijloace și metode variate pentru dezbaterea prevederilor legislației școlare, a drepturilor și îndatoririlor înscrise în Statutul personalului didactic constituie un mijloc eficient de prevenire a abaterilor de la normele de conduită etico-profesională. Este recomandabil, de aceea, ca în planurile de activitate ale sindicatelor din învățămînt să se înscrie acțiuni pentru cunoașterea conținutului legislației școlare și a actelor ce reglementează obligațiile și drepturile personalului didactic.

În adunările și conferințele de dări de seamă și alegeri membrii de sindicat au făcut numeroase propuneri judicioase, care pot duce la îmbunătățirea muncii în fiecare unitate școlară. Este de datoria organelor și organizațiilor sindicale ca, printr-o conlucrare strînsă cu conducerile școlilor, să asigure ca fiecare propunere valoroasă să prindă viață.

Pentru înfăptuirea la un nivel corespunzător a sarcinilor ce revin sindicatelor din învățămînt, conferințele de dări de seamă și alegeri au adoptat un complex de măsuri a căror aplicare este menită să contribuie la perfecționarea profesională a cadrelor didactice, la sporirea eficienței muncii educative, la mai buna pregătire a tineretului școlar pentru muncă, pentru viață, în spiritul înaltelor idealuri socialiste.

Prospecțiuni în adîncurile personalității umane

(Urmare din pag. 1)

— Nu credeți că elevii pot fi atrași spre geologie încă înainte de a începe studiul ei organizat?

— Că tinerii pot fi atrași și sînt atrași de farmecul, pentru ei în primul rînd romantic, al geologiei, este un fapt. Tot atît de indubitabil este însă că școala de masă contribuie încă prea puțin la propaganda geologiei moderne. Elevii află mai multe despre geologie și se pasionează pentru această știință urmărind programele televiziunii, vizionînd filme sau citind lucrări de anticipație științifică. Poate ni se va argumenta că nu există timp disponibil în planul de învățămînt al școlii generale pentru studiul geologiei, deși nu sînt convins că această afirmație este pe deplin exactă. Fapt este, în orice caz, că prin formele activității extrașcolare se poate face mult mai mult pentru a răspunde interesului tinerilor pentru geologie, în funcție de specificul lor de vîrstă și de cunoștințe. În definitiv, nici arheologia nu este studiată ca atare în școli. Totuși există foarte multe cercuri de tineri arheologi. De ce n-ar exista și cercuri de tineri geologi? Ar fi un cîștig pentru orizontul cultural al acestor tineri, pentru personalitatea lor — căci practica geologică este o minunată școală de caractere — ca și pentru viitorul economiei noastre, căreia îi vom dărui oameni capabili să descopere în străfundurile pămîntului noi bogății.

Pentru educatori, antrenarea elevilor către studierea geologiei și participarea la expediții geologice oferă, pe lîngă prilejul de a-i înarma pe tineri cu cunoștințe de specialitate și de a le dezvolta interesul pentru domeniul respectiv, condițiile unor profunde prospecțiuni ale personalității acestor tineri.

Audiența acțiunilor educative

(Urmare din pag. 1)

dar elevii așteptau cu nerăbdare excursia. De aceea, cele două elemente din program au fost inversate. Astfel, după ce au efectuat excursia, elevii au fost mult mai interesați să vadă Castelul. Altfel ei s-ar fi gîndit mereu la excursia care le-a fost refuzată".

Confirmînd aceeași idee, profesoara **Silvia Holban** amintea că lipsa de realism a profesorului este sancționată aproape automat în însuși procesul desfășurării actului educativ. „Nu există o dovadă mai clară a falimentului unei intenții educative — a afirmat prof. Holban — decît nevoia de a recurge, pentru a o realiza, la serviciile autorității. Am primit de curînd de la una din elevele mele o scrisoare foarte sentimentală, în care îmi mulțumește pentru lucrurile frumoase pe care le-a învățat de la mine. Pot considera că acesta este un succes. Dar nu pot considera un succes dacă într-o oră de dirigenție în care vreau să-i cîștig pe elevi pentru o idee, să-i fac să creadă în ea, sînt nevoită să-i somez să stea cuminți sau să fie atenți. Într-un astfel de caz nu pot decît să recunosc că am eșuat, că am greșit undeva, că n-am știut cum să-i captivez".

„O altă condiție de care cred că depinde succesul nostru în munca educativă — ne-a spus prof. **Janeta Zaharescu** — este gradul de sinceritate pe care reușim să-l atingem în raporturile cu elevii. Cea mai mică tentativă de mistificare, cea mai vagă urmă de fals este sesizată de elevi și poate să ne taie posibilitatea de a comunica direct cu ei. Or, pentru cultivarea unor sentimente, pentru transmiterea unor idealuri morale avem nevoie de încrederea deplină a elevilor noștri. Știm cu toții, de pildă, că există unele probleme intime, mai ales din acelea care privesc relațiile dintre băieți și fete, pe care elevii nu le discută îndeobște cu noi, profesorii. Cu atît mai mult cu cît profesorii se prefac de multe ori că le ignoră. Dar astfel de probleme există și eu nu m-am sfiit să vorbesc deschis despre ele cu elevii. Astfel am ajuns să fiu un fel de confidentă a elevilor mele, care vin să mă consulte în chestiuni destul de delicate.

Se vede din cele de mai sus cît de important este să nu ignorăm nimic din ceea ce ne-ar putea reteza șansele de a ajunge la sufletul celor pe care îi formăm".

„Se spune adesea — observă prof. **Niculina Bejan** — că profesorul trebuie să facă dovadă de «tact», uzîndu-se și abuzîndu-se de acest cuvînt. Într-adevăr, e nevoie de tact, dar poate că ar fi bine să precizăm și conținutul însuși al acestei noțiuni. După mine, a avea tact înseamnă a înțelege precis mecanismul fiecărei psihologii, a doza exact, în funcție de această înțelegere, terapeutica potrivită pentru atingerea scopului propus. Dar aceasta depinde întotdeauna de elementele situației concrete. Iată un caz. Un elev din clasa a XII-a, foarte orgolios, s-a hotărît pe neașteptate să se retragă din școală. Refuza cu încăpățînare să ne spună motivul acestei hotăriri. Erau la mijloc anumite dificultăți materiale trecătoare în familia elevului respectiv. A fost nevoie de multă abilitate ca să aflăm motivele acestei hotăriri și a trebuit să ne alegem cu multă grijă cuvintele pentru ca, fără să-i lezăm amorul propriu, să-i demonstrăm elevului — după ce am vorbit cu părinții acestuia — că nu e necesar să recurgă la o măsură atît de extremă.

Că atari elemente sînt importante, că numai volumul, amploarea și diversitatea activităților nu sînt suficiente pentru a asigura desfășurarea cu rezultate optime a muncii educative ne-o confirmă înșiși elevii. Iată, notate după declarațiile lor, cîteva dintre barierele care fac imposibilă realizarea bunelor intenții pedagogice.

„La ora de dirigenție — ne spunea un elev din clasa a X-a a unui liceu din Capitală — așteptăm un colocviu sincer cu profesorii noștri, asupra unor probleme care ne interesează cu adevărat. Dar mulți profesori își închipuie, credem, că și-ar știrbi din autoritate dacă ar accepta să discute deschis cu noi despre acele lucruri în legătură cu care așteptăm de la ei un răspuns".

„Ni se vorbește ca unor copii — ni s-a plîns un alt elev, de asemenea din clasele mari. Dar noi nu ne considerăm atît de copii pe cît ne cred profesorii noștri. De aceea ni se pare caraghios să fim dojeniți și tratați așa cum sînt tratați copiii. Deseori dojana sau sfaturile uscate nu reușesc decît să ne facă să zîmbim cu amărăciune".

„Sîntem invitați de multe ori — ni s-a spus într-o școală — la «acțiuni» care nu ne interesează, la care mergem din obligație și unele ne plictisesc tocmai datorită caracterului neinteresant, inutil al acțiunii respective".

Ne gîndeam, ascultînd astfel de declarații, la imensele cantități de energie pe care le consumă atîția profesori animați de cele mai frumoase intenții și la paradoxala situație a acțiunii educative transformată în contrariul ei. Pentru că dacă aceasta eșuează, rezultatul scontat ne arată reversul său. Căci, este cert rezultatele acțiunii educative sînt întotdeauna determinate de audiența pe care o are aceasta în rîndurile elevilor.

BIBLIOTECA

„Forum — științe sociale"

FORUM *Științe sociale*

teoria acțiunii umane

Recent, FORUM — revista învățămîntului superior — a inaugurat o colecție de volume consacrate dezbaterii problemelor actuale din sfera științelor sociale. Primul volum al acestei colecții se ocupă de problematica teoriei acțiunii umane într-o perspectivă filozofică actuală, materialist-dialectică. Praxiologia, sau teoria acțiunii eficiente, suscită din ce în ce mai mult interes. Între altele acest interes este ilustrat și de faptul organizării în 1964 a unei conferințe internaționale cu tema „Cercetarea operațională și științele sociale" (la Cambridge-Anglia) și a unui simpozion pe aceste teme în cadrul celui de-al XIV-lea Congres internațional de filozofie (Viena-1968).

În volumul recent apărut, conceptul de acțiune umană este dezbătut din puncte de vedere variate: filozofic, logic și metodologic, cibernetic, sociologic, axiologic, psiho-socialogic etc. Se relevă contribuția esențială a întemeietorilor marxism-leninismului în analiza problemei acțiunii sociale și se examinează critic aportul unor teoreticieni contemporani la construirea praxiologiei ca disciplină științifică independentă.

În „Cuvîntul înainte", prof. univ. **Miron Constantinescu** anunță că seria de publicații proiectată de revista FORUM este menită să stimuleze gîndirea creatoare a cadrelor didactice de la catedrele de științe sociale și mai ales să valorifice contribuția lor la soluționarea problemelor concrete ale construcției socialiste. „Cercetarea științifică apare în acest sens — arată prefața — ca o continuare firească a activității instructiv-educative, ca un corolar al acesteia. De altfel, în activitatea de cercetare vedem tocmai principala resursă a dezvoltării și perfecționării învățămîntului însuși".

În primul studiu al volumului, „Aspecte ale teoriei acțiunii la Karl Marx", **Ioana Smirnov** argumentează complexitatea gîndirii marxiste privind influența reciprocă a tuturor elementelor structurii social-economice, lăsînd în același timp cîmp liber și acțiuni umane conștiente. **Ion Moraru** demonstrează în studiul următor că acțiunea și umanismul sînt două elemente complementare ce definesc esența concepției filozofice a lui Karl Marx.

În „Praxiologie și determinism" **Ion Tudorescu** propune o nouă schemă generală a acțiunii sociale, concepută ca un circuit complex și continuu. „Conceptul de praxis și teoria acțiunii", semnat de **Alex. Florian,** precizează statutul praxiologiei în raport cu diverse modele prezentate de alte științe ale acțiunii, categoriile și principiile ei fundamentale. **Mircea Tîrnoveanu** se ocupă de posibilitățile de modelare semiotică a teoriei acțiunii, în timp ce **Pavel Apostol** abordează în studiul său modelarea cibernetică a acțiunii umane.

Aportul psihologiei genetice la studiul relațiilor care leagă acțiunea și gîndirea operativă este abordat în comunicarea lui **Mircea Flonta,** iar „Strategia acțiunii în condițiile civilizației moderne" este titlul studiului lui **Titus Mocanu.**

Mircea Miciu tratează problema dimensiunilor sociologice ale acțiunii, **Vasile Nichita** se ocupă de inițiativa istorică — factor propulsor al dezvoltării sociale, **Maria Marian** dezbate problema libertății și responsabilității ca dimensiuni ale acțiunii sociale, în timp ce **Ștefan Costea** se ocupă de „Educația ca acțiune socială".

Studii de **Cornel Popa, Alexandru Bădulescu, Ana Gavrilă** și **Aneta Busuioc** completează variatul material al acestui volum cuprinzînd o primă etapă a activității cercetătorilor noștri în domeniul de mare actualitate al teoriei acțiunii.

Prof. DINU MOROIANU

„Îndrumări metodice pentru predarea muzicii"

La puțină vreme de la apariția valoroasei cărți „Metodica predării muzicii" a prof. I. Serfezi, Editura didactică și pedagogică a publicat un nou volum — **„Culegerea de cîntece și îndrumări metodice pentru predarea muzicii în etapa prenotației"** — întocmit de Magdalena Ursu.

Cartea cuprinde două mari părți: îndrumări metodice pentru predarea muzicii în etapa prenotației la clasa I și un repertoriu de cîntece pentru realizarea practică a acestor îndrumări. Prima parte dă răspuns la cîteva întrebări esențiale privind conținutul cunoștințelor ce trebuie predate, volumul lor, ordinea predării și modalitățile ei, precizînd apoi scopul general și special ce trebuie urmărit prin predarea muzicii în etapa prenotației.

Capitolul următor, „Sarcinile obiectului muzicii" cuprinde indicații referitoare la criteriile de selecționare a cîntecelor în scopul dezvoltării interesului și dragostei pentru muzică, la formarea deprinderilor necesare studierii muzicii vocale (ținuta corectă, respirația corespunzătoare, dicțiunea, emiterea și intonarea justă a sunetelor muzicale) pe baza unor exerciții date, la stabilirea unei strînse corelații între ritm, element de primă importanță în această etapă a predării și „intonație" (melodie), precum și între tempo și nuanțe ca elemente de bază ale cîntării expresive.

Cel de al treilea capitol al cărții tratează despre mijloacele de realizare a predării muzicii: cîntecul, jocul muzical și audiția muzicală. Valoarea acestui capitol stă mai ales în prezentarea unui model de plan privind desfășurarea unei lecții de muzică la clasa I, care are menirea de a-i orienta pe învățători în această direcție.

Anexele cu care se încheie partea I a volumului — repartiția pe ore a auditiilor muzicale, planificarea calendaristică a materiei la clasa I pe perioada întregului an școlar, sistematizarea noțiunilor prevăzute în programa acestei clase etc. — completează volumul și-i dau un plus de eficacitate.

În sfîrșit, bogatul repertoriu de cîntece (150) este alcătuit din piese extrem de variate din punct de vedere tematic, de o certă valoare educativă și estetică. Ele sînt clasificate după criteriul noțiunilor de teorie muzicală prevăzute în programa clasei respective.

Și educatoarele din învățămîntul preșcolar pot găsi în această culegere un prețios material informativ și ilustrativ în același timp, motiv pentru care le-o recomandăm și lor.

Prof. DUMITRU JOMPAN
comuna Marga, județul Caraș-Severin

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii de presă. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii 40.132